

Poišči izvedenca

Informacije o tem, kako poiskati izvedenca v državah EU.

Izvedenec je oseba, ki jo imenujejo sodišče ali stranke, da v sodnem postopku zagotovi svoje strokovno znanje o določenem vprašanju. Izvedenec odgovarja sodišču, tudi če so ga imenovala stranke.

Dolžnosti in pristojnosti izvedencev so običajno določene v nacionalni zakonodaji. Večina držav določa zahteve (glede izobraževanja, usposabljanja in/ali certificiranja) za priznanje statusa izvedenca v sodnem postopku. Trenutno med državami članicami ni dogovora o zahtevah za (sodne) izvedence, nacionalne nomenklature pa se med seboj bistveno razlikujejo.

Obstaja več vrst izvedencev:

- sodni izvedenec (izvedenska priča) razlaga dejstva in/ali poda mnenje na podlagi svojega strokovnega znanja o tehničnih vprašanjih ali izkušenj, da se pojasnijo argumenti strank;
- tehnični izvedenec je zaprosen za mnenje o tehničnih ali znanstvenih vprašanjih;
- s pravnim strokovnjakom se je mogoče posvetovati o pravilih, praksah in pravicah, ki veljajo v tujem pravu;
- drugi izvedenci.

Nacionalni informativni pregledi o izvedencih in izvedenstvu vsebujejo informacije o nacionalnih seznamih in registrih izvedencev, zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati izvedenci, plačilu in odgovornosti izvedencev ter informacije o poteku postopka z izvedencem.

*Te nacionalne informativne preglede je pripravil [Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence \(EEEI\)](#) v okviru projekta *Poišči izvedenca*, ki se financira v okviru programa *Evropske komisije za pravosodje*.*

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.

Zadnja posodobitev: 22/09/2020

Poišči izvedenca - Danska

I. Seznami in registri izvedencev

Na Danskem obstaja več vrst izvedencev, njihovo imenovanje, postopki in obstoj seznama/registra izvedencev pa so odvisni od vrste zadevnega izvedenca.

Primeri izvedencev:

- sodni izvedenec;
- sodni izvedenec pri sodišču za spore iz najemnih razmerij;
- izvedenec za otroke;
- sodni cenilec;
- tehnični izvedenec v manjših zadevah.

Na nekaterih področjih lahko izvedensko znanje zagotovijo tudi združenja.

V nekaterih primerih lahko sodišče izvedenca poišče v interni zbirki podatkov, do katere imajo dostop vsa danska sodišča. Postopki za imenovanje teh izvedencev se lahko razlikujejo, vendar pa je vsem izvedencem skupno to, da mora biti njihov ugled neomadeževan. Seznam/register teh izvedencev je zaradi preglednosti včasih objavljen tudi na spletišču danskih sodišč.

V drugih primerih lahko sodišče imenuje katero koli osebo, ki je po njegovem mnenju primerna in ustrezno usposobljena. V teh primerih imajo nekatere javne organizacije registre izvedencev, iz katerih lahko sodišča izberejo izvedence, če vprašanje spada na njihovo področje pristojnosti, na primer izvedenca za forenziko. Če seznama ni in se obe stranki v postopku s tem strinjata, sodišče imenuje izvedenca, ki se zdi ustrezno usposobljen. Kot izvedenci so lahko imenovane samo osebe neomadeževanega ugleda.

II. Kvalifikacije izvedencev

Zahtev glede kvalifikacij izvedencev ni. Sodišče ni zavezano upoštevati izvedenskega mnenja, ampak ga lahko upošteva po prosti presoji. To velja tudi za dokazno vrednost posameznega dokaza. Danska sodna uprava se pri obravnavi vlog izvedencev, ki bi želeli delovati kot izvedenci v manjših zadevah, posvetuje z ustreznimi panožnimi organizacijami in zahteva izpis iz kazenske evidence. Drugih zahtev glede izobrazbe ali poklicnih izkušenj izvedencev ni.

III. Plačilo izvedencev

Plačilo je odvisno od vrste izvedenca, postavljenega v zadevi.

Plačilo za **sodnega izvedenca, izvedenca sodišča za spore iz najemnih razmerij in izvedenca za otroke** je predpisano, pravila za plačilo pa določa danska sodna uprava (člen 93 zakona o pravosodju in člen 172 zakona o socialnem varstvu).

V civilnem postopku, v katerem je potrebna **izvedenska ocena**, npr. tehnično poročilo, ni predpisanih tarif niti omejitev v zvezi z nagradami izvedencev. Nagrade se ne morejo plačati vnaprej. Sodišče določi nagrado, ki se izvedencu, ki ga je imenovalo sodišče, plača za njegovo poročilo, udeležbo na sodišču in povrnitev morebitnih nastalih stroškov. Sodišče pred odločitvijo stranke pozove k predložitvi pripomb. Hkrati odloči, kako se nagrada za izvedenca razdeli med stranke (člen 208 zakona o pravosodju).

Za nastale stroške sta odgovorna stranka, na zahtevo katere je sodišče odredilo izdelavo izvedenskega poročila, in pravni zastopnik stranke. Vendar pa sta nasprotna stranka in njen pravni zastopnik prav tako odgovorna za del stroškov, ki so nastali zaradi odgovora na njena vprašanja. Stranka, na zahtevo katere je bil izvedenec pozvan k udeležbi na obravnavi, je odgovorna za stroške v zvezi s tem. Sodišče lahko strankam odredi plačilo predujma za stroške izvedenskega poročila, ki so ga zahtevale (člen 208 zakona o pravosodju).

V kazenskem postopku se v zvezi z izvedenskimi poročili uporabljajo podobna pravila (s potrebnimi spremembami) (člen 210 zakona o pravosodju).

Tehnični izvedenci v **manjših zadevah** morajo predložiti stroškovnik z oceno pričakovanih stroškov in ne smejo odgovarjati na tehnična vprašanja, preden ni plačilo urejeno. Stranke morajo nato podati pripombe na oceno izvedenskih stroškov. Pomembno je, da lahko sodišče odloči, da se bo zadeva nadaljevala brez izvedenskega poročila, če stranke ne morejo plačati predujma za stroške. Pravila določa danska sodna uprava (člen 404 zakona o pravosodju).

IV. Odgovornost izvedencev

Posebna pravila o odgovornosti izvedencev ni. Izvedenec mora upoštevati poklicna pravila, ki veljajo za njegovo stroko, biti nepristranski in varovati poklicno skrivnost. Njegovo odgovornost torej urejajo splošna odškodninska/pogodbena pravila. S takimi pravili ni določena nobena omejitev odgovornosti.

Izvedenec, ki ne ravna v skladu s poklicnimi pravili, kot se pričakuje, je lahko zamenjan, lahko se zniža njegova nagrada ali se lahko celo šteje za odgovornega.

V primeru kaznivega ravnanja pri opravljanju naloge je lahko kazensko ovaden.

Nazadnje, zavarovanje poklicne odgovornosti za kritje morebitne odgovornosti ni obvezno.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Pravila o izvedenskih postopkih je mogoče najti v različnih zakonodajnih aktih in so odvisna od vrste zadevnega izvedenca. Vendar večino pravil vsebuje zakon o pravosodju (prečiščeni zakon št. 1284 z dne 14. novembra 2018). Pravila o izvedencih za otroke so delno vsebovana v zakonu o socialnem varstvu.

Deli zakona o pravosodju so prevedeni v angleščino.

1. Imenovanje izvedencev

V civilnih zadevah lahko izvedence imenujejo sodišče ali stranke. Stranka lahko sodišče zaprosi, naj izvedencu odredi izdelavo poročila o enem ali več vprašanjih.

V kazenskih zadevah sodišče odloči, ali je posredovanje izvedenca potrebno, kadar ga zahteva toženec ali tožilstvo. Tako obramba kot tudi tožilstvo lahko pozoveta izvedenske priče.

Izvedenci morajo sporočiti kakršno koli navzkrižje interesov s stranko.

V manjših zadevah (zadevah brez ekonomske vrednosti ali z vrednostjo, nižjo od 5 000 danskih kron) lahko sodnik odloči, da bo zahteval izvedensko mnenje. Izvedence v manjših zadevah imenuje danska sodna uprava.

(a) Imenovanje s strani sodišča

Predsedujoči sodnik/sodišče imenuje sodne izvedence itd. za posamezno zadevo, v kateri se njihovo strokovno znanje šteje za nujno. Predsedujoči sodnik sodnega izvedenca izbere z ustreznega seznama ali iz ustreznega registra ali interne zbirke podatkov, vendar pa jih v nekaterih primerih ni zavezan upoštevati. Preden se predsedujoči sodnik/sodišče odloči imenovati sodne izvedence, lahko stranke podajo pripombe glede odločitve.

Kadar izvedensko oceno zahtevajo stranke, lahko imenujejo izvedenca, vendar sodišče ni zavezano upoštevati njihove odločitve. Kadar se stranke dogovorijo o imenu izvedenca, sodišče običajno imenuje tega izvedenca (čeprav mu tega ni treba storiti). Če sodišče imenuje izvedenca, mora stranke obvestiti o osebi, ki jo namerava imenovati, in jim omogočiti predložitev pripomb. Če obstaja seznam/register izvedencev, sodišče ali stranka običajno izvedenca izbere s tega seznama ali iz tega registra, vendar pa jima tega ni treba vedno storiti.

(b) Imenovanje s strani strank

Kadar želijo stranke imenovati izvedenca za izdelavo izvedenskega mnenja, morajo uporabiti poseben postopek: kadar želijo izvedensko poročilo v civilnih zadevah, morajo pri sodišču vložiti pisni zahtevek. Zahtevek mora vsebovati informacije o namenu izvedenskega poročila in predmetu izvedenske presoje.

Če sodišče dopusti njegovo izdelavo, morajo stranke svoja vprašanja predložiti sodišču. Sodišče po prejemu vprašanj imenuje enega ali več izvedencev. Kot je opisano zgoraj, lahko tudi stranke imenujejo izvedenca, vendar sodišče ni zavezano upoštevati njihove odločitve.

2. Postopek

(a) Civilni postopek

Postopek je odvisen od vrste izvedenca, postavljenega v zadevi. Včasih je izvedenec pozvan na sodno obravnavo, da bi odgovoril na vprašanja o predmetu zadeve, npr. izvedenec za otroke na področju družinskega prava in izvedenska ocena tehničnih vprašanj, včasih pa mora izvedenec pripraviti zgolj pisno poročilo. Včasih izvedenec deluje kot sodnik in je vključen v razprave.

Spodaj sta predstavljena dva primera:

sodni izvedenec, ki ga za posamezno zadevo imenuje predsedujoči sodnik/sodišče, kadar se njegovo strokovno znanje šteje za nujno v zadevi, deluje kot sodnik (vendar s strokovnim poznavanjem določenega področja) in sodeluje v razpravah sodišča. Na področju družinskega prava sodišču pomaga izvedenec za otroke.

V zadevah, v katerih je izvedenska ocena pomembna za odločitev o vprašanju, mora izvedenec odgovoriti na vprašanja, ki jih prejme od sodišča, s pisnim poročilom, naslovljenim na sodišče. Izvedenec mora stranke obvestiti o času in kraju izvedenskega pregleda. Če je izvedensko poročilo pomanjkljivo, lahko sodišče izvedencu odredi, naj ponovno opravi izvedenski pregled ali ga dopolni v dodatnem pisnem poročilu. Za izvedensko poročilo obstajajo predhodno določene predloge. Sodišče ne spremlja dejavnosti izvedenca. Stranke lahko po predložitvi poročila izvedencu postavijo dodatna vprašanja, če to dovoli sodišče. Sodišče nato odloči, ali mora izvedenec na dodatna vprašanja odgovoriti pisno v dodatnem poročilu ali ustno na sodni obravnavi. Izvedenec je lahko tudi pozvan na sodno obravnavo, da odgovori na vprašanja v zvezi s poročilom.

Stranke pisna ali ustna izvedenska mnenja izpodbijajo na obravnavi. Vsekakor ni sodnik nikoli zavezan upoštevati izvedenskih mnenj.

(b) Drugo

Izvedenske priče so mogoče tudi v kazenskih zadevah. Izvedenci se pozovejo in so običajno prisotni na obravnavi.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane v okviru projekta „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral [Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence \(EEEE\)](#).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 09/09/2020

Poišči izvedenca - Nemčija

I. Seznami in registri izvedencev

Vodijo se obsežni registri izvedencev. Različnih področij specializacije je približno 200–300.

- Izvedence, ki so jih certificirale gospodarske zbornice, je mogoče najti [tukaj](#).
- Izvedence, ki so jih certificirale obrtne zbornice, je mogoče najti [tukaj](#).
- Izvedence, ki so jih certificirale kmetijske zbornice, je mogoče najti na [regionalnih spletiščih kmetijskih zbornic](#).
- Izvedence, ki so jih certificirale zbornice arhitektov, je mogoče najti na [regionalnih spletiščih zbornic arhitektov](#).
- Informacije o izvedencih, ki so jih certificirale zbornice inženirjev, in registrih je mogoče najti [tukaj](#).
- Izvedence, ki so jih certificirale zbornice računovodij, je mogoče najti [tukaj](#).
- Še ena podatkovna zbirka je na voljo na spletišču zveze zapriseženih izvedencev na naslovu <https://www.bvs-ev.de/sachverstaendigenverzeichnis/>.
- Medicinskim izvedencem ni treba pridobiti certifikata. Seznami za iskanje medicinskih izvedencev so na voljo na regionalnih spletiščih združenj zdravnikov.

Sodišča izvedence običajno imenujejo iz registrov. Če izvedenec izpolnjuje pogoje, je samodejno registriran. Za sprotno posodabljanje registrov so odgovorne zbornice za registracijo, ki jih imenuje država.

Glavne pravne določbe, ki se uporabljajo za sodno izvedenstvo v Nemčiji, so:

- [člen 401 in naslednji zakonika o civilnem postopku](#);
- člen 36 zakona o trgovini;
- člen 91 zakona o obrteh;
- pravilnik o upravnem postopku;
- pravilnik o kazenskem postopku;
- [kodeks ravnanja zbornic](#).

II. Kvalifikacije izvedencev

Oseba je lahko navedena kot izvedenec, če je na svojem strokovnem področju posebej visoko usposobljena. Za vpis v register se od kandidata zahtevajo ustrezne poklicne izkušnje. Strokovno znanje je treba dokazati s predložitvijo ustreznih dokumentov o delu izvedenca (npr. življenjepisa, kopij potrdil o vseh ustreznih akademskih in poklicnih kvalifikacijah, delovnih izkušnjah, izvedenstvu, poročilih in usposabljanju). Kandidat mora tudi opraviti preizkus, ki ga pripravi gospodarska/obrtna zbornica, v primeru arhitektov in inženirjev pa njihova poklicna zbornica. Poleg kvalifikacij je treba izkazati tudi nadaljnjo izobrazbo in izkušnje ter neodvisnost in integriteto.

Priznani izvedenci se običajno certificirajo in registrirajo za pet let. Pred iztekom petletnega obdobja morajo dokazati svoje sposobnosti, integriteto in udeležbo na usposabljanju, če se želijo certificirati in registrirati za naslednjih pet let (npr. po preverjanju in pregledu poročil, ki jih je treba predložiti za registracijo za novo petletno obdobje). Usposabljanje morajo zagotoviti odgovorni subjekti. Če izvedenec ne spoštuje pravil ali ne nadgrajuje svojih znanj in spretnosti, so zbornice pooblaščenice, da ga izbrišejo iz registra.

III. Plačilo izvedencev

Plačilo v civilnih, upravnih in kazenskih zadevah se izračuna na podlagi [nemškega zakona o plačilih in nadomestilih v sodstvu](#).

Zaprositi je mogoče za predujem ali predplačilo.

Če izvedenec opravlja nalogo zunaj sodišča, je plačilo odvisno od posameznega dogovora o nadomestilu.

IV. Odgovornost izvedencev

Izvedenec je odgovoren za napake v izvedenskem mnenju, ne glede na to, ali ga imenuje fizična oseba ali sodišče. Če je izvedenec, ki dela za sodišče, namerno ali iz hude malomarnosti pripravil napačno izvedensko mnenje in je to napačno mnenje podlaga za odločitev sodišča, lahko oškodovana stranka sproži sodni postopek in zahteva nadomestilo za to škodo (člen 839a civilnega zakonika).

Kadar izvedenec opravlja nalogo zunaj sodišča, veljajo splošne določbe o (pogodbeni) odgovornosti.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

1. Imenovanje izvedencev

Izvedenca imenuje sodišče, vendar imajo stranke pravico, da predlagajo, koga naj imenuje.

(a) Imenovanje s strani sodišča

Sodišče običajno uporablja seznam ali register izvedencev, imenuje pa lahko katerega koli izvedenca, za katerega meni, da je primeren in usposobljen. Sodni izvedenec je izvedenec, ki ga sodišče imenuje in mu daje navodila. Njegova glavna naloga je, da s svojim strokovnim znanjem pomaga sodišču.

(b) Imenovanje s strani strank

Če se stranke dogovorijo o imenovanju posameznih oseb za izvedence, mora sodišče upoštevati njihov dogovor, lahko pa omeji število oseb, ki jih izberejo stranke.

Če želi stranka izvedenca imenovati na svoji strani, da bi ji pomagal, se ta izvedenec ne šteje za sodnega izvedenca, ampak zasebnega.

2. Postopek

(a) Civilni postopek

Sodišče mora svoje odločitve obrazložiti in se sklicevati na sklepe izvedenca, če sledi njegovemu mnenju. Izvedensko mnenje je za sodbo pogosto bistveno, čeprav ga sodišču ni treba upoštevati. V primeru pregleda na kraju samem mora izvedenec stopiti v stik z vsemi strankami. Če na primer od strank potrebuje več informacij, mora za to običajno poskrbeti sodišče.

i. Izvedensko poročilo

Stranke lahko poročilo imenovanega izvedenca izpodbijajo z izjavami ali nasprotnim izvedenskim mnenjem, tako da najamejo zasebnega izvedenca in njegovo poročilo predložijo sodišču.

ii. Obravnava na sodišču

Za zbiranje dokazov se lahko pred sojenjem sproži neodvisni postopek („selbständiges Beweisverfahren“). V tem primeru je lahko izvedenec imenovan, preden se začne postopek v glavni stvari. Obseg neodvisnega postopka je omejen na zavarovanje dokazov za prihodnje sodne postopke ali za to, da se prepreči pravdni postopek.

Na obravnavi na sodišču se upoštevajo kodeks ravnanja in postopkovna pravila. Izvedenec mora na vprašanja odgovarjati objektivno, razumljivo in izčrpno. V nemškem procesnem pravu ni navzkrižnega zaslišanja, vendar lahko vprašanja poleg sodnika postavljajo tudi stranke v postopku.

(b) Drugo

V kazenskih zadevah mora sodišče izvedenca imenovati iz priznanega registra sodnih izvedencev; drugo osebo lahko izbere samo, če je to potrebno zaradi posebnih okoliščin (druga alineja člena 73 zakonika o kazenskem postopku). Sodišče lahko usmerja dejavnosti izvedenca. Druga pravila so navedena v [zakoniku o kazenskem postopku](#).

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane med projektom „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral [Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence \(EEEI\)](#).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 22/09/2020

Poišči izvedenca - Estonija

I. Sezname in registri izvedencev

V skladu z estonskim zakonom o forenzičnih preiskavah je izvedenec oseba, ki zagotovi svoje nepravno ali pravno strokovno znanje v zadevah, v katerih je to zakonsko dovoljeno. Nekateri izvedenci so zaposleni v državnih institucijah („izvedenci za forenziko“), drugi so vpisani na seznam strokovne institucije.

V Estoniji obstajajo uradni sezname izvedencev, ki so dostopni vsem. Sezname si je mogoče prenesti ali prebrati [tukaj](#) in [tukaj](#).

Za posodabljanje teh seznamov je odgovoren estonski inštitut za forenzično znanost, ki je državni forenzični laboratorij. Oseba, ki izpolnjuje zahteve iz člena 6(1), točke 1 do 3, in (2), točki 1 in 2, zakona o forenzičnih preiskavah, je vpisana na drugi zgoraj navedeni seznam.

II. Kvalifikacije izvedencev

Minimalne zahteve za podelitev statusa izvedenca so določene v zakonu o forenzičnih preiskavah. Forenzični izvedenec strokovnost pridobi z usposabljanjem.

Usposabljanje za izvedence sodne medicine se izvaja na Univerzi v Tartuju v okviru štiriletnega programa specializacije za sodno medicino. Specializanti pridobijo strokovna znanja in veščine na estonskem inštitutu za forenzično znanost, ki je ena od baz usposabljanja Univerze v Tartuju.

Za usposabljanje forenzičnih izvedencev na drugih področjih forenzične znanosti v Estoniji ni posebnih izobraževalnih ustanov. Izvedenci se usposabljujejo na estonskem inštitutu za forenzično znanost pod vodstvom izkušenih strokovnjakov. Usposabljanje večinoma traja dve leti. Načrt usposabljanja vsebuje splošne in tudi bolj konkretne teme, njegov cilj pa je, da se izvedenec strokovno usposobi. Načrt usposabljanja se pripravi na podlagi posebnih značilnosti vsake vrste strokovnega znanja, pri čemer se upoštevajo tudi akademska izobrazba in predhodne delovne izkušnje osebe, ki se usposablja za izvedenca.

Če zaposleni izpolnjuje zahteve za forenzičnega izvedenca iz zakona o forenzičnih preiskavah, je končal usposabljanje in je pridobil zadostne izkušnje za zagotavljanje neodvisnih izvedenskih mnenj, se mu podeli status forenzičnega izvedenca. Oseba se lahko zaposli kot forenzični izvedenec, potem ko zapriseže kot forenzični izvedenec, kot je določeno v zakonu o forenzičnih preiskavah.

III. Plačilo izvedencev

Plačila za izvedensko delo so opisana v poglavju 5 zakona o forenzičnih preiskavah. Izvedensko delo, ki ga opravi državna forenzična ustanova, se financira iz letnega državnega proračuna. Natančne nagrade za izvedensko delo so določene v členu 26 zakona o forenzičnih preiskavah.

Posebna metoda za plačilo izvedencev ne obstaja. Izvedenci morajo v večini primerov pred imenovanjem predložiti predračun. V procesnem pravu je določena tudi povrnitev stroškov izvedencev.

Stroški izvedenske preiskave vključujejo vse stroške, nastale v okviru te preiskave, vključno s stroški, nastalimi zaradi vključitve drugih izvedencev kot podizvajalcev ali institucij. Stroški zunajsodnega izvedenskega postopka se lahko vključijo v stroške postopka.

Izvedenci lahko prejmejo predujem za stroške.

IV. Odgovornost izvedencev

Izvedenci morajo vsako stranko, vključeno v postopek, obvestiti o začetku izvedenske preiskave. Namerna predložitev lažnega izvedenskega mnenja je kaznivo dejanje na podlagi člena 321 kazenskega zakonika.

Izvedenci so odgovorni v skladu s splošnim pogodbenim in odškodninskim pravom. Poleg tega obstaja posebna določba kazenskega prava, ki se nanaša na odgovornost izvedencev. Lažna obtožba: (1) Zavezna predložitev lažnih obtožb v zvezi s storitvijo kaznivega dejanja druge osebe se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporno kaznijo do enega leta. (2) Če isto dejanje vključuje goljufivo ustvarjanje dokazov, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporno kaznijo do petih let.

Izvedencem svoje odgovornosti ni treba kriti z zavarovanjem poklicne odgovornosti.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Pravne določbe o izvedenskih postopkih v Estoniji je mogoče najti v:

- [uradnem listu \(Riigi Teataja\)](#);
- [zakoniku o kazenskem postopku](#);
- [zakoniku o civilnem postopku](#);
- [zakonu o forenzičnih preiskavah](#).

Med imenovanjem izvedencev v civilnem ali upravnem postopku ni razlik. V kazenskem postopku se forenzični izvedenec po potrebi imenuje na podlagi zahteve pri estonskem inštitutu za forenzično znanost za pomoč tožilcu in sodišču.

Naziv izvedenca v Estoniji ni zaščiten. Izvedenci so vključeni v več kot 70 % kazenskopravnih zadev, 30 % civilnih postopkov in 10 % upravnih postopkov.

V.1 Imenovanje izvedencev

Izvedence lahko imenujejo sodišče in v nekaterih primerih tudi stranke. Izvedenci se lahko imenujejo tudi za namen predhodnega ali predobravnavnega postopka. Ni nujno, da se imenuje izvedenec, ki je vpisan na enega od seznamov. V kazenskem postopku lahko v predhodni fazi izvedenca imenuje policija (preiskovalni organ) ali tožilec.

Če stranke ne imenujejo izvedenca ali če ne soglašajo glede tega, koga imenovati, ali če je izvedensko poročilo predloženo pred sojenjem, lahko izvedenca imenuje sodišče. V civilnopravnih zadevah morajo stranke plačati predjem za stroške izvedenskega dela pred imenovanjem izvedenca. Stranke lahko predlagajo posameznega izvedenca, vendar njihov predlog sodišča ne obvezuje.

Pri imenovanjih izvedencev s strani različnih sodišč in na različnih področjih pravosodja ni bistvenih razlik.

Izvedenci, ki jih imenuje sodišče, so zakonsko obvezani sporočiti kakršno koli navzkrižje interesov.

V.2 Postopek

Civilni postopek

Za izvedence velja splošna zahteva, da morajo svoje delo opraviti temeljito, celovito in objektivno ter zagotoviti, da so izdelana mnenja znanstveno potrjena. To velja za vse vrste sodnih postopkov.

Stranke lahko poročilo izvedenca izpodbijajo z izjavami ali s predložitvijo nasprotnega izvedenskega mnenja.

Sodišče ni zavezano upoštevati izvedenskega mnenja. Sodišče lahko upošteva izvedensko mnenje, tudi če ga je ena od strank med obravnavo izpodbijala.

Vendar je izvedensko poročilo samo eden od dokazov, zato bo sodišče dokazno vrednost izvedenskega mnenja upoštevalo sorazmerno z drugimi dokazi.

Postopka, v katerem bi bil pred sojenjem opravljen sestanek z izvedenci ali bi bili ti navzkrižno zaslišani, ni.

Izvedenec ima lahko med postopkom stike s strankami, če potrebuje več informacij.

1. Izvedensko poročilo

V Estoniji se lahko izvedenska poročila izdelajo pisno, včasih pa tudi podajo ustno. Razen v kazenskem postopku izvedencu pri izdelavi poročila ni treba upoštevati posebne strukture.

Izvedenec mora argumente strank obravnavati v končnem poročilu. Če stranke zaradi vprašanj v prvotnem poročilu zahtevajo dodatno poročilo, lahko sodišče odredi izdelavo dodatnega poročila. V primeru dvoumnosti, protislovja ali nezadostnosti

izvedenskega mnenja, ki jih ni mogoče odpraviti z dodatnimi vprašanji, ima sodišče pravico odrediti še eno izvedensko preiskavo. Novo preiskavo izvede isti ali drug izvedenec.

2. Obravnava na sodišču

Izvedenci se ne udeležijo predhodne obravnave, vendar pa so pozvani na obravnave, da bi odgovorili na vprašanja bodisi sodišča bodisi strank. Običajna praksa je, da se izvedenci navzkrižno zaslišijo. Izvedenci se lahko zaslišijo prek telefonske konference, če stranke soglašajo s tem pred obravnavo.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane v okviru projekta „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral [Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence \(EEEE\)](#).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 10/09/2020

Poišči izvedenca - Grčija

I. Seznami in registri izvedencev

V Grčiji so izvedenci razvrščeni po področjih specializacije. Registre izvedencev vodijo sodišča prve stopnje. Registri so javni, vendar jih uporabljajo samo sodniki, ki želijo imenovati izvedenca. Sodišče lahko imenuje enega ali več izvedencev, če meni, da je za nerešena vprašanja potrebno posebno znanje. Poleg tega mora sodišče imenovati izvedenca, če to zahteva stranka in če sodišče meni, da je potrebno posebno znanje.

Izvedenci morajo za vpis v register vložiti vlogo.

Po javnem povabilu k vložitvi vloge pri civilnem ali upravnem sodišču prve stopnje (prek uradnega spletišča sodišča) prosilec pri sodnem tajniku sodišča prve stopnje vloži pisno vlogo s svojimi osebnimi podatki, v kateri izjavi, da:

- ni bil nikoli niti obsojen niti obtožen zaradi težjega ali lažjega kaznivega dejanja, zaradi katerega so mu bile odvzete politične pravice;
- mu ni bilo odvzeto dovoljenje za opravljanje poklica;
- mu ni bila odvzeta pravica do razpolaganja s premoženjem, ker je plačilno nesposoben ali pod skrbništvom;
- ni sodnik, tožilec ali sodni uradnik.

Po koncu vsakoletnega prijavnega postopka se objavi osnutek registra izvedencev. Po izteku roka za ugovor veččlansko sodišče prve stopnje potrdi končni register.

Register izvedencev za kazenski postopek vodi svet sodnikov za lažja kazniva dejanja na podlagi predloga tožilca. Izvedenci morajo izpolnjevati naslednje zahteve:

- so starejši od 21 let;
- so poslovno sposobni in niso duševno prizadeti;
- niso bili obsojeni zaradi težjega ali lažjega kaznivega dejanja, katerega posledica je odvzem političnih pravic ali odpustitev iz javne službe;
- ni jim bilo odvzeto dovoljenje za opravljanje poklica;
- niso povzročili dejanj, ki so predmet izvedenskega mnenja;
- niso pristojni sodniki, tožilci, sodni tajniki ali sodni uradniki v zadevnem postopku;
- niso obsojeni za isto kaznivo dejanje kot obtoženi in
- niso zakonec, sorojenec ali bližnji sorodnik toženca.

Izvedenci se lahko izbrišejo iz registra, če tako želijo sami, če ne izpolnjujejo več zahtev ali če tako odloči pristojni organ.

II. Kvalifikacije izvedencev

Izvedenci morajo biti člani strokovnega organa, da lahko uporabljajo naziv izvedenec.

III. Plačilo izvedencev

V kazenskem postopku plačilo za izvedensko delo krije država. V civilnem postopku mora tožnik plačati predjem za stroške izvedencev, ki jih imenuje sodišče. Po koncu sojenja stroške nosi stranka, ki ni uspela v pravdi. Nagrade izvedenca se določijo prosto po dogovoru. Stranke lahko pod nekaterimi pogoji pridobijo pravno pomoč v zvezi s plačilom za izvedenca.

IV. Odgovornost izvedencev

Izvedenci so odgovorni v skladu s splošnim pogodbenim in odškodninskim pravom. Izvedencem svoje morebitne odgovornosti ni treba kriti z zavarovanjem poklicne odgovornosti.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Glavne pravne določbe, ki se uporabljajo za sodno izvedenstvo v Grčiji, so člani 368 do 392 grškega zakonika o civilnem postopku in člen 20(7) kraljevega odloka št. 566/1968, zakon št. 2882/2001 (zakonik o razlastitvi). Nadalje se uporabljajo člani 159 do 168 grškega zakonika o upravnem postopku in člani 183 do 203 grškega zakonika o kazenskem postopku.

Sodišče ima diskrecijsko pravico, da odredi pridobivanje dokazov, saj je še vedno najpomembnejše ugotoviti resnico. Edina omejitev navedene pravice je načelo kontradiktornosti.

1. Imenovanje izvedencev

Izvedence lahko imenujejo sodišče in zadevne stranke. Imenovanje izvedencev v upravnem postopku je podobno imenovanju izvedencev v civilnem postopku. V postopku pred kazenskim sodiščem lahko izvedenca imenuje tožilec ali sodišče v fazi preiskave. Za ta namen obstaja drug register kot v civilnem postopku, izvedenec pa mora izpolnjevati strožje pogoje kot v civilnem in upravnem postopku.

(a) Imenovanje s strani sodišča

Civilno sodišče ima diskrecijsko pravico za imenovanje izvedenca bodisi po uradni dolžnosti bodisi na izrecno zahtevo stranke v postopku, če zadevnih dejstev ni mogoče ugotoviti drugače. V takem primeru se ustna obravnava preloži na datum po predložitvi poročila izvedenca. Sodišče lahko svobodno imenuje katero koli osebo, ki se mu zdi primerna za izvedensko delo. Izvedenec mora sodišču sporočiti kakršno koli navzkrižje interesov. Izvedenci, ki jih imenuje sodišče, imajo dostop do spisa.

(b) Imenovanje s strani strank

V Grčiji obstajajo tri vrste izvedencev, ki jih imenujejo stranke: tehnični svetovalci (člena 391 in 392 zakonika o civilnem postopku, člen 167 zakonika o upravnem postopku, člen 204 in naslednji zakonika o kazenskem postopku), zunajsodni izvedenci in izvedenske priče. Tehničnega svetovalca imenuje stranka v postopku za nadzor nad delovanjem izvedenca, ki ga imenuje sodišče. Zunajsodnega izvedenca izbere stranka. Na njegovo poročilo se morajo sklicevati in ga predložiti stranke, sicer se zavrne kot nedopustno. Če so te zahteve izpolnjene, sodišče svobodno preuči in oceni mnenje izvedenca. Poročilo se ne šteje za dokaz, ampak je povezano bolj s pravno podlago argumentov stranke v postopku. Izvedenske priče so priče s posebnim znanstvenim ali tehničnim znanjem, ki jih zasliši sodišče.

Sodišče lahko odloči, ali se bo pri svojem sklepanju v sodbi oprlo na izvedensko mnenje. Sodišče se lahko v svoji sodbi na mnenje izvedenca opre celo, če so bila pri pripravi izvedenskega poročila kršena postopkovna pravila. Vendar se v primeru obsežne kršitve postopkovnih pravil šteje, da izvedensko poročilo ne obstaja. V takem primeru se sodnik pri svojem sklepanju v sodbi ne sme opreti na izvedensko mnenje.

2. Postopek (civilni)

Izvedence, ki jih je imenovalo sodišče, lahko navzkrižno zaslišijo tehnični svetovalci strank, če so stranke najele take svetovalce. Edina izvedenčeva obveznost je, da izdelava poročilo. Izvedenci, ki jih imenujejo stranke, imajo lahko med postopkom stike s strankami, izvedenci, ki jih imenuje sodišče, pa za to potrebujejo dovoljenje sodišča.

(a) Izvedensko poročilo

V grškem izvedenskem postopku ni potrebno predhodno izvedensko poročilo. Glavno poročilo se lahko izdelava pisno ali poda ustno. Izvedencu pri izdelavi poročila ni treba upoštevati posebne strukture.

Če sodišče meni, da poročilo ni popolno, ali če izvedenec neutemeljeno krši poklicna pravila, lahko sodišče po uradni dolžnosti ali na zahtevo strank odredi izdelavo novega ali dodatnega poročila. Sodišče lahko izvedencu tudi odredi plačilo sodnih stroškov zaradi neutemeljene kršitve poklicnih pravil.

Poročilo izvedenca se lahko izpodbija z izjavami strank in nasprotnim izvedenskim mnenjem.

(b) Obravnava na sodišču

Sodnik izvedencu odredi udeležbo na obravnavi le v izjemnih primerih.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane v okviru projekta „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral [Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence \(EEEI\)](#).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 10/09/2020

Poišči izvedenca - Francija

I. Seznami in registri izvedencev

Vsako pritožbeno sodišče in francosko vrhovno sodišče za civilne in kazenske zadeve (kasacijsko sodišče) vodi seznam ali register izvedencev.

Vendar pa lahko sodišča in tožilci svobodno imenujejo katero koli osebo, ki se šteje za primerno in usposobljeno. V takih primerih morajo svojo odločitev obrazložiti.

Seznami izvedencev so objavljeni na spletiščih sodišč ter zlasti na spletišču [kasacijskega sodišča](#) in pritožbenih sodišč.

Izvedenec mora za vpis na seznam sodišča izpolnjevati naslednje zahteve:

- biti mora mlajši od 70 let. V praksi mora biti izvedenec za vpis na seznam izvedencev star med 35 in 57–58 let;
- biti mora državljan Evropske unije;
- ni smel delovati v nasprotju s častjo, poštenostjo in moralo;
- zoper njega ni smela biti izrečena disciplinska ali upravna sankcija, ki vodi do odpusta, izbrisa iz registra, preklica, umika odobritve ali odvzema dovoljenja;
- ni smel utrpeti osebnega stečaja ali kakršne koli druge sankcije, določene v trgovinskem zakoniku;
- na svojem strokovnem področju mora biti dejaven najmanj določeno obdobje;
- ni smel opravljati nobene dejavnosti, ki ni združljiva z neodvisnostjo, potrebno za opravljanje nalog sodnega izvedenstva;
- svojo glavno dejavnost je moral opravljati na območju pristojnosti sodišča.

Izvedenci, specializirani za prevajanje, ki vložijo vlogo za vpis na seznam sodišča prve stopnje, morajo svoj poklic opravljati na območju krajevne pristojnosti posameznega sodišča, če pa so že upokojeni, morajo na tem območju živeti.

Vlogo izvedenca za vpis preučijo državni tožilec in sodniki sodišča prve stopnje. Odločitev sprejme zbor sodnikov pritožbenega sodišča.

Izvedenci morajo pred vpisom v register zapriseči.

Izvedenec, ki se želi vpisati na seznam kasacijskega sodišča (nacionalni seznam), mora biti najmanj pet let vpisan na seznam pritožbenega sodišča (regionalni seznam).

Vsak izvedenec, ki je vpisan prvič, mora po treh letih ponovno zaprositi za vpis. Nato morajo izvedenci za vpis ponovno zaprositi vsakih pet let. V odločitvi, da se izvedenec ne vpiše ponovno na seznam, morajo biti navedeni razlogi za zavrnitev ponovnega vpisa, odločitev pa se lahko izpodbija.

Izvedenci se lahko izbrišejo iz registra na podlagi disciplinskega ukrepa pritožbenega sodišča, ki se lahko izpodbija.

 [Francoska zveza izvedencev](#) je objavila etični kodeks.

II. Kvalifikacije izvedencev

Na splošno morajo biti izvedenci ustrezno usposobljeni na svojem strokovnem področju.

Imeti morajo poklicne izkušnje in poznati postopkovna pravila, zlasti tista, ki se uporabljajo za izvedenski postopek.

Izvedenci se morajo stalno strokovno izpopolnjevati, kar vsakih pet let preverjajo pritožbena sodišča. Stalno strokovno izpopolnjevanje izvedencev vključuje:

- usposabljanje na njihovem strokovnem področju, ki ga organizirajo strokovne organizacije;
- usposabljanja o izvedenskem postopku, ki jih zagotovijo sodniki in združenja izvedencev.

III. Plačilo izvedencev

V kazenskem postopku obstaja uredba, s katero so določene nagrade izvedencev v zvezi z nekaterimi nalogami, ki jih izpolnijo. Na nekaterih strokovnih področjih lahko tožilec ali preiskovalni sodnik objavi razpis za izvedbo izvedenske naloge in izbere najugodnejšo ponudbo. Stroške izvedenskega dela krije ministrstvo za pravosodje iz proračuna za pravosodje.

V civilnih zadevah se plačilo običajno izračuna na podlagi števila ur, ki jih za zadevo porabi izvedenec, pomnoženega z urno postavko, čemur se prištejejo stroški in DDV.

Sodišče odloči o višini plačila za izvedenca v kontradiktornem postopku, pri čemer upošteva, ali je bilo poročilo predloženo pravočasno, kakovost izvedenskega poročila in raven skrbnosti izvedenca pri opravljanju naloge.

Predujem za plačilo za izvedenca običajno plača tožnik. Vendar lahko sodišče plačilo dela predujma za take stroške naloži obema strankama.

V končni odločbi sodišče plačilo nagrade za izvedenca naloži neuspeli stranki.

Za kritje stroškov izvedenskega postopka je na voljo pravna pomoč.

IV. Odgovornost izvedencev

Izvedenec mora kriti morebitno odgovornost z zavarovanjem poklicne odgovornosti.

Zavarovanje krije civilno in poklicno odgovornost izvedenca, tudi pri nalogah v drugih državah članicah Evropske unije.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

V kazenskih zadevah lahko izvedence imenujejo preiskovalni sodnik, državni tožilec ali policijski uradnik z ustreznim pooblastilom (*officier de police judiciaire*: policijski uradnik, ki je na podlagi francoskega prava pristojen za kazenske preiskave in ima dovoljenje za pridržanje osumljencev).

V vseh drugih primerih izvedenca imenuje samo sodišče, bodisi po uradni dolžnosti bodisi na zahtevo stranke.

V civilnem postopku predhodno izvedensko poročilo ni obvezno, vendar je zelo priporočljivo in se pogosto izrecno zahteva. Izvedenec predloži pisno končno poročilo. Če izvedenec meni, da se je treba posvetovati s strokovnjakom z drugega strokovnega področja, izvedenskemu poročilu priloži mnenje tega strokovnjaka. Sodišče lahko izvedenca pozove k pričanju na ustni obravnavi, če poročilo ni zadostna podlaga za odločitev sodišča. Končno poročilo mora vsebovati odgovore na vsa vprašanja sodišča in v njem je treba upoštevati vse pripombe, ki so jih stranke predložile izvedencu med izvedenskim postopkom.

1. Imenovanje izvedencev

Naziv izvedenca (*expert de justice*) je zaščiten s kazenskim pravom. Izvedenec je vpisan na seznam, ki ga vodijo pritožbena sodišča in vrhovno sodišče.

V Franciji je med 8 000 in 10 000 sodnih izvedencev.

V civilnih, gospodarskih in upravnih zadevah se lahko izvedenci imenujejo v predhodnih ali predobravnavnih postopkih. 80 % izvedenskih postopkov se začne v taki predhodni fazi.

Sodišče imenuje izvedenca, kadar za odločitev o sporu potrebuje določeno strokovno znanje: sodišče lahko izvedenca imenuje na lastno pobudo ali na zahtevo ene od strank. Sodnik odloči, katera stranka bo plačala predajem za stroške, s katerim se bo krila nagrada izvedenca.

Stranke lahko predlagajo izvedenca, vendar pa o tem, kateri izvedenec bo imenovan, vedno odloči sodišče ali državni tožilec. Razen če so navedeni posebni razlogi, mora biti izvedenec vedno izbran s seznama, ki ga sestavi pritožbeno sodišče.

V civilnem postopku so stranke zelo vključene v delo izvedenca. Stranke morajo sodelovati in odgovoriti na vse zahteve izvedenca po dokumentih. Med sestanki za izmenjavo mnenj lahko izvedencu neposredno zastavljajo vprašanja in zahtevajo, naj odgovori na njihove pripombe. Te možnosti so v kazenskem postopku veliko bolj omejene, saj je izvedenec pri svojem delu močno odvisen od sodnika ali tožilca, ki ga je imenoval.

2. Postopek

Glavna pravna besedila o sodnem izvedenstvu v Franciji:

- zakonik o kazenskem postopku in zakonik o civilnem postopku;
- *zakon št. 71-498 z dne 29. junija 1971 o sodnih izvedencih*, večkrat spremenjen, zlasti 18. novembra 2016;
- večkrat spremenjena *uredba z dne 23. decembra 2004*.

Izvedenci so lahko med postopkom v stiku s strankami, vendar morajo strogo upoštevati načelo kontradiktornega postopka. Izjeme so povezane z zdravniško ali poklicno tajnostjo.

Struktura poročila izvedencev ni predpisana, vendar pa obstajajo pobude za zapolnitev te vrzeli.

Kljub temu morajo izvedenci v poročilu:

- podrobno predstaviti svoje argumente;
- podrobno navesti dokumente, na katere so se oprli v svojem mnenju;
- odgovoriti na izjave strank;
- navesti popoln seznam dokumentov, ki so jim bili predloženi.

Če je sodišče zahtevalo predhodno poročilo, ga izvedenec pošlje strankam, da bi zbral njihove izjave.

V kazenskih zadevah se mora izvedenec udeležiti obravnave. V civilnih zadevah sodišče lahko pozove izvedenca k udeležbi na obravnavi.

Sodišče lahko z odločbo izvedencu odredi izdelavo dodatnega poročila, na primer, potem ko so stranke podale pripombe na poročilo in postavile dodatna vprašanja.

Sodišče spremlja napredek preiskav izvedenca. Ta naloga je dodeljena posebnemu sodniku sodišča prve stopnje.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane v okviru projekta „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence (EEEE).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 10/09/2020

Poišči izvedenca - Hrvaška

I. Seznami in registri izvedencev

Sodni izvedenci sodišču na podlagi svojega strokovnega znanja zagotovijo izvedensko mnenje, kadar je to potrebno za ugotovitev ali razjasnitev dejstev v postopku.

Županijska in gospodarska sodišča vodijo seznam stalnih sodnih izvedencev, pa tudi seznam pravnih oseb, zavodov, ustanov in državnih organov, pooblaščenih za opravljanje sodnega izvedenstva (v nadaljnjem besedilu: seznam pravnih oseb). Seznama sta objavljena na spletiščih sodišč.

Ministrstvo za pravosodje vodi enoten elektronski [seznam stalnih sodnih izvedencev](#), ki je urejen po strokovnih področjih, in [seznam pravnih oseb](#) za celotno ozemlje Republike Hrvaške ter ju objavlja na [svojem spletišču](#).

Postopek za imenovanje izvedencev se začne z vložitvijo zahteve pri predsedniku županijskega ali gospodarskega sodišča, ki je pristojno glede na prebivališče vložnika ali sedež pravne osebe. Državljeni držav članic Evropske unije in državljani držav podpisnic Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ki nimajo stalnega prebivališča v Republiki Hrvaški, zahtevo za imenovanje vložijo pri županijskem sodišču v Zagrebu ali gospodarskem sodišču v Zagrebu.

Če kandidat za imenovanje za stalnega sodnega izvedenca izpolnjuje zahteve, predsednik ustreznega županijskega ali gospodarskega sodišča pred odločitvijo o imenovanju kandidata za stalnega sodnega izvedenca tega napoti na preverjanje znanja o strukturi sodstva, državni upravi in pravni terminologiji. Preverjanje izvajajo komisije za preverjanje znanja pri županijskih sodiščih, ki imajo predsednika in dva člana, imenovane izmed sodnikov navedenega sodišča. Kandidatu za stalnega sodnega izvedenca, ki je končal študij prava, ni treba opravljati preverjanja. Predsednik ustreznega sodišča napoti kandidata za stalnega sodnega izvedenca, ki je uspešno opravil preverjanje, na strokovno usposabljanje v strokovno združenje stalnih sodnih izvedencev. (Vendar pa specialistu sodne medicine z veljavnim delovnim dovoljenjem (licenco) ter zaposlenim, ki opravljajo izvedensko delo v zavodih, ustanovah in državnih organih, ni treba opraviti strokovnega usposabljanja za področja izvedenskega dela, za katera so bili ti zavodi, ustanove in državni organi pooblaščenih za opravljanje sodnega izvedenstva.)

Po končanem strokovnem usposabljanju in pridobljenih dokazih o izpolnjevanju zahtev za imenovanje za stalnega sodnega izvedenca oziroma zahtev za opravljanje sodnega izvedenstva predsednik ustreznega županijskega oziroma gospodarskega sodišča odloči o zahtevi s sklepom.

Stalni sodni izvedenci ali pravne osebe morajo biti zavarovani ves čas opravljanja izvedenskega dela. Dokaz o sklenjeni pogodbi o zavarovanju odgovornosti (zavarovalna polica) se predloži predsedniku pristojnega županijskega oziroma gospodarskega sodišča pred imenovanjem in vsako naslednje leto v obdobju veljavnosti imenovanja oziroma dovoljenja za opravljanje sodnega izvedenstva.

Izvedenci se imenujejo za štiri leta. Pravni osebi, zavodu, ustanovi ali državnemu organu se dovoljenje za opravljanje sodnega izvedenstva podeli za štiri leta.

Imenovani izvedenec zapriseže pred predsednikom sodišča, ki ga je imenoval za stalnega sodnega izvedenca.

Po izteku obdobja imenovanja je lahko stalni sodni izvedenec ponovno imenovan za obdobje štirih let, pravni osebi, zavodu, ustanovi ali državnemu organu pa se lahko ponovno podeli dovoljenje za opravljanje sodnega izvedenstva. Zahteva za ponovno imenovanje oziroma dovoljenje za opravljanje sodnega izvedenstva se vložijo najpozneje 30 dni pred iztekom veljavnega imenovanja.

Imenovanega stalnega sodnega izvedenca (začasno) razreši predsednik ustreznega županijskega oziroma gospodarskega sodišča:

- če to zahteva sam izvedenec;
- če izvedenec spremeni prebivališče; če se ugotovi, da pogoji za imenovanje niso bili izpolnjeni ali da pogoji za imenovanje niso več izpolnjeni;
- če je bil na podlagi pravnomočne odločbe pristojnega organa razglašen za nesposobnega za opravljanje dejavnosti na področju, za katero je bil imenovan;
- če mu je na podlagi pravnomočne sodne odločbe odvzeta poslovna sposobnost;
- če je bili obsojen zaradi kaznivega dejanja, zaradi katerega ne more biti sprejet v javno službo;
- če izvedenske naloge opravlja v slabi veri ali malomarno;
- če po izteku predpisanega roka ne predloži dokaza o sklenjeni pogodbi o zavarovanju odgovornosti za opravljanje dolžnosti stalnega sodnega izvedenca;
- če ne ravna v skladu z določbami o tajnosti vsega, s čimer se je seznanil med opravljanjem izvedenskega dela.

Predsednik ustreznega županijskega ali gospodarskega sodišča za stalno razreši stalnega sodnega izvedenca, če izvedenec opravlja delo stalnega sodnega izvedenca po tem, ko je sklep o začasni zavrnitvi ali prepovedi opravljanja nalog izvedenca postal izvršljiv.

Stalni sodni izvedenci ali pravne osebe, pooblaščenice za opravljanje sodnega izvedenstva, morajo sodišču, ki jih je imenovalo oziroma pooblastilo, nemudoma sporočiti vsako spremembo svojih podatkov. Sodišče mora te spremembe nemudoma vnesti v seznama izvedencev oziroma pravnih oseb, ki jih lahko imenujejo sodišča.

II. Kvalifikacije izvedencev

Pravilnik o stalnih sodnih izvedencih (Uradni list št. 38/14, 123/15, 29/16 – popravek in 61/19) določa pogoje in postopek imenovanja ter pravice in dolžnosti stalnih sodnih izvedencev.

Za stalnega sodnega izvedenca je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje naslednje zahteve:

1. je državljan Republike Hrvaške, državljan države članice Evropske unije ali državljan države podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru;
2. je zdravstveno sposobna za opravljanje nalog stalnega sodnega izvedenca;
3. je po končanem ustreznem študiju ali šolanju delala v stroki, in sicer:
 - najmanj 8 let – če je končala univerzitetni študij ali specialistični podiplomski študij;
 - najmanj 10 let – če je končala ustrezní dodiplomski študij ali dodiplomski strokovni študij;
 - najmanj 12 let – če je končala ustrezno srednješolsko izobraževanje in ne obstaja ustrezní dodiplomski študij ali dodiplomski strokovni študij ali univerzitetni študij ali specialistični podiplomski študij;
4. je uspešno opravila preverjanje znanja o strukturi sodstva, državni upravi in pravni terminologiji;
5. je uspešno končala strokovno usposabljanje, kot ga je opredelilo ustrezno strokovno združenje;
6. ima sklenjeno pogodbo o zavarovanju odgovornosti za opravljanje dela stalnega sodnega izvedenca;
7. je pridobila dovoljenja za opravljanje dela na svojem strokovnem področju;
8. ni ovir za sprejem osebe v javno službo.

Strokovno usposabljanje lahko traja največ eno leto. Strokovna združenja morajo imenovati mentorje za strokovno usposabljanje. Za mentorja se lahko imenuje stalni sodni izvedenec, ki ima najmanj pet let izkušenj z opravljanjem sodnega izvedenstva. Seznam mentorjev se pošlje županijskim in gospodarskim sodiščem. Sposobnost kandidata (napotenega na strokovno usposabljanje) za opravljanje nalog stalnega sodnega izvedenca se ugotovi na podlagi poročila o opravljenem strokovnem usposabljanju kandidata. Zadevno strokovno združenje mora v enem mesecu po končanem strokovnem usposabljanju na podlagi pisnega poročila mentorja izdelati pisno mnenje o uspešnosti kandidatovega usposabljanja in njegovi usposobljenosti za opravljanje sodnega izvedenstva. To poročilo mora poslati predsedniku ustreznega županijskega ali gospodarskega sodišča.

Zdravniki specialisti izpolnjujejo zahteve za imenovanje za stalne sodne izvedence po opravljenem specialističnem izpitu.

Pravne osebe izpolnjujejo zahteve za opravljanje sodnega izvedenstva:

- če so v svoji dejavnosti registrirane tudi za opravljanje izvedenstva na določenem področju;
- če so njihovi zaposleni imenovani za stalne sodne izvedence za področje, za katero se zaproša za dovoljenje;
- če imajo sklenjeno pogodbo o zavarovanju odgovornosti za opravljanje sodnega izvedenstva.

III. Plačilo izvedencev

V sodnih postopkih se izvedenci izberejo predvsem s seznama stalnih sodnih izvedencev.

Stalni sodni izvedenci imajo pravico do nagrade in nadomestila materialnih stroškov. Višino nadomestila posamezno določi sodišče glede na posebni cenik nadomestil materialnih stroškov in nagrad stalnih sodnih izvedencev. Navedeni cenik je sestavni del pravilnika o stalnih sodnih izvedencih.

Nagrada in nadomestilo stroškov za stalnega sodnega izvedenca se izplačata po opravljenem izvedenskem delu.

IV. Odgovornost izvedencev

Stalni sodni izvedenec ali pravna oseba morata biti zavarovana ves čas opravljanja izvedenskega dela. Najnižji znesek zavarovanja odgovornosti za opravljanje sodnega izvedenstva je za fizične osebe 200 000,00 HRK (približno 26 807,50 EUR), za pravne osebe pa 500 000,00 HRK (približno 67 018,74 EUR).

Državljan države članice Evropske unije ali države podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru se lahko za opravljanje nalog stalnega sodnega izvedenca zavaruje tudi v svoji matični državi.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Imenovanje izvedenca je urejeno s procesnima zakonoma, tj. zakonom o civilnem postopku in zakonom o kazenskem postopku.

VI. Imenovanje izvedencev

Stalne sodne izvedence imenuje sodišče na zahtevo stranke ali po uradni dolžnosti v posameznem sodnem postopku, kadar je treba za ugotovitev ali razjasnitev dejstev predložiti izvedenske dokaze.

VI.1 Izvedensko poročilo

Oblika ugotovitev in mnenj stalnih sodnih izvedencev ni predpisana. Sodišče določi, ali bo izvedenec svoje ugotovitve in mnenje predstavil samo ustno na obravnavi ali pa jih bo predložil pisno pred obravnavo. Sodišče pisno določi rok za predložitev ugotovitev in mnenj, ki ne sme biti daljši od 60 dni. Izvedenec mora vedno navesti svoje mnenje. Sodišče pisne ugotovitve in mnenje izroči strankam najpozneje 15 dni pred obravnavo, na kateri bodo ugotovitve obravnavane.

VI.2 Obravnava na sodišču

Sodišče postavlja vprašanja o ugotovitvah izvedenca na sodni obravnavi.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane v okviru projekta „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence (EJCC).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 10/09/2020

Poišči izvedenca - Luksemburg

I. Seznami in registri izvedencev

Register sodnih izvedencev vodi ministrstvo za pravosodje. Register razlikuje med izvedenci za 12 področij. Vsem strokovnjakom in javnosti je na voljo tukaj. Čeprav je bil register vzpostavljen za kazenske in upravne zadeve, se uporablja tudi za civilne in gospodarske zadeve. Sodiščem ni treba imenovati izvedencev, vpisanih v register, vendar običajno storijo tako.

Strokovnjaki vlogo za vpis na seznam vložijo pri ministrstvu za pravosodje. Popolna vloga (vključno z diplomom z zadevnega področja, dokazili o poklicnih izkušnjah, življenjepisu in izpiskom iz kazenske evidence) se pošlje ministrstvu za pravosodje, ki nato začne postopek preverjanja, med drugim zanesljivosti izvedenca. Minister odloči o tem, ali se izvedenec vpiše v register, tako da preveri kandidatovo usposobljenost (vključno z diplomami s področja in nadaljnjim izobraževanjem) in izkušnje. Če se dovoli vpis v register, morajo izvedenci zapriseči na sodišču.

Ko ministrstvo za pravosodje imenuje izvedenca in ta zapriseže na sodišču, se vsebina registra objavi v luksemburškem uradnem listu. Izvedenci po vpisu v register nimajo posebnih obveznosti. Ministrstvu jim ni treba pošiljati nobenih poročil o dejavnosti. Prav tako se jim ni treba strokovno izpopolnjevati. Register se redno posodablja.

Izvedencem se lahko odvzame pravica opravljati delo izvedenca, če kršijo svoje obveznosti ali pravila poklicne etike ali iz drugih resnih razlogov. Takí razlogi nastopijo, če ne izpolnjujejo več zahtevane usposobljenosti, če je bilo ugotovljeno, da zanemarjajo svoje dolžnosti, ali če ne izkazujejo več zahtevane zanesljivosti, npr. so bili spoznani za krive kaznivega dejanja. Izvedenec se razreši z odločbo ministra po tem, ko je ta pridobil mnenje državnega tožilca in zaslišal zadevnega izvedenca. Razrešitev se opravi v obliki odvzema pravice z ministrskim odlokom, ki se lahko izpodbija pred upravnim sodiščem. Za izvedence ni posebnega

kodeksa ravnanja ali etičnega kodeksa. Vendar pa je treba upoštevati etične ali druge poklicne kodekse, ki se uporabljajo za konkretni poklic izvedenca.

II. Kvalifikacije izvedencev

Izvedenci morajo pridobiti določeno raven izobrazbe na svojem strokovnem področju, da lahko uporabljajo naziv izvedenec. Taka raven izobrazbe je nujna za njihov vpis v register izvedencev, ki ga vodi ministrstvo za pravosodje. Izvedencem ni treba biti član strokovnega organa, da bi opravljali delo izvedencev, niti redno izpopolnjevati svojega znanja in veščin (sistema stalnega strokovnega izpopolnjevanja ni, vendar se lahko izvedenci usposablajo prostovoljno).

III. Plačilo izvedencev

Plačilo izvedencev je določeno z uredbo. V posebnih primerih, zlasti če je naloga izvedenca posebno zapletena, lahko sodišče odloči, da ne bo uporabilo zakonsko določene tarife. V praksi izvedenci običajno od strank zahtevajo, naj potrdijo plačilo višjega zneska, kot je zakonsko določena tarifa. V civilnih zadevah, v katerih izvedenca imenuje sodišče, mora ena stranka izvedenca plačati vnaprej. Izvedenci lahko prejmejo predujem za nagrado, ki presega zakonsko določeno tarifo. Vendar sodišče ob koncu postopka v vsebinski sodbi odloči, kdo nosi končno breme stroškov. Breme stroškov se lahko razdeli med stranke. Stranke lahko pridobijo pravno pomoč za plačilo izvedenca po predpisanih tarifah.

V kazenskih zadevah predujem za stroške vedno plača država. Toženec mora plačilo za izvedenca kriti samo, če je obsojen. Plačilo izvedencev, ki jih zahteva tožilec, lahko prav tako krije država.

IV. Odgovornost izvedencev

Posebna pravila o odgovornosti izvedencev ni. Njihovo delovanje torej urejajo splošna odškodninska in pogodbeno pravila. S takimi pravili ni določena nobena omejitev odgovornosti. Kritje morebitne odgovornosti izvedenca z zavarovanjem poklicne odgovornosti ni obvezno.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Imenovanje izvedencev je urejeno s posebnim zakonom z dne 7. julija 1971, tj. „loi du 7 juillet 1971 portant en matière répressive et administrative, institution d'experts, de traducteurs et d'interprètes assermentés et complétant les dispositions légales relatives à l'assermentation des experts, traducteurs et interprètes“. Ta zakon velja samo za kazenske in upravne zadeve. Za civilne zadeve ni posebnega zakona. Upoštevne so nekatere določbe zakonika o kazenskem postopku ali zakonika o civilnem postopku ter splošni zakon o upravnem postopku z dne 21. junija 1999, tj. „loi du 21 juin 1999 portant règlement de procédure devant les juridictions administratives“.

Med postopki imenovanja izvedencev v civilnih, upravnih in kazenskih zadevah ni bistvenih razlik. Vendar ima v kazenskih zadevah toženec širše pravice kot v drugih zadevah. Velika večina sodnih izvedencev je imenovana v predhodnem postopku, tj. pred sojenjem. Vsaj polovica zahtev za imenovanje izvedenca je vložena v predhodnem postopku. Imenovanje izvedencev med glavnim postopkom ni običajno.

1. Imenovanje izvedencev

V Luksemburgu sodne izvedence imenujejo sodišča ali pa jih najamejo stranke. Samo sodniki lahko imenujejo izvedence s statusom sodnih izvedencev, in sicer na zahtevo strank ali po uradni dolžnosti. V kazenskih zadevah preiskovalni sodnik („juge d'instruction“) pogosto imenuje izvedenca, in sicer na zahtevo toženca ali tožilca. Preiskovalni sodnik lahko izvedenca imenuje tudi po uradni dolžnosti. Ker je odločitev preiskovalnega sodnika predhodna odločitev, se načelo kontradiktornega postopka ne uporablja.

V kazenskem pravu obstajajo posebna pravila za soizvedence ali nasprotne izvedence, ki so na razpolago tožencu.

V civilnih, gospodarskih in upravnih zadevah je lahko izvedenec v posebno nujnih primerih imenovan pred sojenjem.

(a) Imenovanje s strani sodišča

V glavnem postopku sodišče imenuje sodnega izvedenca, kadar potrebuje nasvet glede strokovnih vprašanj, ki se pojavijo med postopkom. Sodišča lahko to storijo na zahtevo strank ali po uradni dolžnosti. Izvedenci morajo sporočiti kakršno koli navzkrižje interesov s stranko.

Izvedenec je lahko imenovan pred sojenjem, če je zadeva nujna ali če je izvedensko znanje potrebno za prihodnje vsebinsko razsojanje v sporu. Imenovanje izvedenca v tej predhodni fazi je edini namen postopka, stranke pa morajo za to vložiti posebno vlogo. Na splošno se ta postopek ne sme začeti, ne da bi imel toženec priložnost, da ga zasliši sodnik. V izjemno nujnih primerih se lahko sodni izvedenci imenujejo takoj, toda v takem primeru mora imeti toženec priložnost biti zaslišan pozneje.

Ko stranke zaprosijo za imenovanje sodnega izvedenca ali podajo pripombe na predlog sodišča za imenovanje določenega izvedenca, lahko predlagajo imena oziroma soglašajo z imenovanjem določenega izvedenca. Če se sodišče odloči, da bo imenovalo izvedenca po uradni dolžnosti, mora pred sprejetjem take odločitve o tem obvestiti stranke in jih pozvati k predložitvi pripomb. Sodiščem ni treba imenovati izvedencev, ki so vpisani v register izvedencev, čeprav je to običajna praksa.

(b) Imenovanje s strani strank

Medtem ko stranke nikoli ne imenujejo sodnih izvedencev, pa so lahko vključene v imenovanje izvedenca s strani sodišča. Stranke se lahko dogovorijo o nalogi izvedenca, bremenu stroškov in celo o določenem izvedencu. Nato izbranemu izvedencu pošljejo skupno pismo o imenovanju. Če se obe stranki strinjata, lahko sodnik dovoli imenovanje navedenega izvedenca. To se zelo pogosto zgodi v predhodnem postopku.

2. Postopek (civilni)

Sodni izvedenec po svojem imenovanju skliče stranke, da bi se z njimi pogovoril o zadevi. Izvedenci s strankami običajno komunicirajo prek odvetnikov in tudi obveščajo sodišče o poteku dogodkov. Posebnih pravil o tem ni, razen zahteve, da se vedno upošteva načelo kontradiktornega postopka: vsaka stranka ima pravico vedno in v zvezi z vsemi vidiki zadeve izraziti svoje stališče.

Obstajata dve odstopanji od tega načela. Ti se nanašata na izvedenčeve preiskave povsem dejanskih vidikov in preiskave, ki posegajo v zasebno sfero (tj. zdravniški pregled). Vendar mora v teh primerih izvedenec pred dokončanjem svojega poročila rezultate preiskav predstaviti drugim strankam.

Potek izvedenčevih preiskav spremlja pristojno sodišče. Sodišče se lahko, kadar prejme zahtevek v zvezi s tem, strinja, da izvedenec ni dovolj usposobljen, in imenuje drugega izvedenca. Ker je v večini primerov imenovan samo en izvedenec, ni postopka, v skladu s katerim bi bil pred sojenjem opravljen sestanek z izvedencem, da bi se vprašanja omejila.

(a) Izvedensko poročilo

Izvedenec predloži pisno poročilo. Izvedencu v poročilu ni treba upoštevati posebne strukture. Izvedenec mora svojo nalogo opraviti vestno in ob upoštevanju načela kontradiktornega postopka. Obravnavati mora vsa dejanska vprašanja, ki jih vključuje njegova naloga, ne sme pa odgovarjati na pravna vprašanja. Pooblastilo izvedenca omeji sodišče, razen v postopkih, v katerih so izvedenca imenovali stranke brez posredovanja sodnika in v katerih bo obravnaval pomisleke strank.

Predhodno poročilo ni obvezno, vendar se lahko predloži, če je to potrebno zaradi okoliščin posamezne zadeve. To velja zlasti, če se med izvajanjem naloge pojavijo nova vprašanja ali če stranke ne sodelujejo z izvedencem.

Primeri, v katerih mora izvedenec izdelati dodatno poročilo, so redki. To se lahko zgodi, če izvedenec ni odgovoril na vsa vprašanja, vključena v njegovo nalogo, ali če se pozneje pojavijo dodatna vprašanja. Sodišče bo izdalo novo odredbo, v kateri bo navedlo potrebo po dodatnem poročilu in opredelilo vprašanja, na katera je treba odgovoriti. Stranke lahko pri sodniku vložijo zahtevo za dodatna pojasnila. Vendar je v praksi bolj verjetno, da bo imenovan drug izvedenec, odvisno od tega, kako zadovoljne so stranke s prvim poročilom.

Poročila izvedencev se lahko izpodbijajo z izjavami strank in nasprotnim izvedenskim mnenjem. Sodišče ni zavezano upoštevati mnenja, izraženega v izvedenskem poročilu. V skladu s sodno prakso lahko sodišče odstopa od mnenja izvedenca, če za to obstajajo utemeljeni razlogi, tj. če ena ali obe stranki dokažeta, da se izvedenec moti. Kontradiktorna poročila imajo enako dokazno vrednost, ne glede na to, ali je izvedenca imenovalo sodišče ali pa so ga imenovali stranke. Poročila, ki jih predloži ena stranka, ali kontradiktorna poročila in poročila, ki jih je izvedenec izdelal, ne da bi upošteval načelo kontradiktornega postopka, se lahko predložijo in obravnavajo na obravnavi, vendar nimajo enake dokazne vrednosti kot poročila, izdelana ob upoštevanju tega načela.

(b) Obravnava na sodišču

Izvedencem se ni treba udeležiti nobene predhodne obravnave. Obravnave se morajo udeležiti, da po predložitvi poročila odgovorijo na vprašanja sodišča. Na sodišču ne bodo navzkrižno zaslišani.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 16/10/2020

Poišči izvedenca - Malta

I. Sezname in registri sodnih izvedencev

Sodišče lahko uporabi seznam ali register oseb, ki si želijo sodelovati kot sodni izvedenci. Seznam ali register vodi ministrstvo za pravosodje. Člani sodstva ohranijo diskrecijsko pravico glede tega, koga imenujejo za sodnega izvedenca s seznama/iz registra, ki ga imajo na voljo za notranjo uporabo. Ta register je namenjen samo uporabi v sodstvu. Osebe, ki si želijo sodelovati kot sodni izvedenci, morajo izraziti svoje zanimanje, preden se njihovo ime in podatki vključijo na seznam pri ministrstvu za pravosodje. Dolžnost prisege zanje ne velja, vendar morajo izpolniti obrazec o primerni skrbnosti, s katerim privolijo, da lahko ministrstvo za pravosodje izvede preverjanja, skupaj z njim pa morajo predložiti tudi overjen prepis svojega dovoljenja in/ali kvalifikacij, nedavno potrdilo o nekaznovanosti, Europass življenjepis in ročno napisano motivacijsko pismo. Oseb, ki si želijo sodelovati kot sodni izvedenci, je približno tisoč. Kljub temu lahko sodniki imenujejo katero koli osebo, ki se jim zdi primerna in usposobljena, četudi ni vključena na sezname (sodišča imajo svobodo izbire). Poleg tega sodišča objavijo tri sezname sodnih izvedencev, tj. arhitektov in gradbenih inženirjev, računovodij in inženirjev. Ti se vsako leto objavijo v Vladnem uradnem listu.

Seznam izvedencev za leto 2019 je objavljen [tukaj](#) (str. 4 in naslednje v PDF).

II. Kvalifikacije sodnega izvedenca

Sodni izvedenci morajo biti ustrezno usposobljeni, ni pa treba, da so člani strokovnega združenja. Sistem za stalni strokovni razvoj oziroma zahteve po rednem izboljševanju ne obstajajo. Izobraževanja za sodne izvedence ne obstajajo. Naziv izvedenca ni zaščiten in ni razlikovanja med različnimi vrstami izvedencev. Osebe, ki si želijo sodelovati kot sodni izvedenci, so na seznam/v register, ki ga vodi ministrstvo za pravosodje, uvrščene glede na strokovno področje.

III. Plačilo sodnih izvedencev

Plačilo sodnih izvedencev se izračuna v skladu s fiksno tarifo, vendar ne obstajajo omejitve glede načina plačila sodnemu izvedencu. Sodnega izvedenca plača ena od strank, o tem, katera stranka bo plačala stroške, pa odloči sodišče. Stranki imata možnost prejeti pravno pomoč, tarife pa niso predpisane. V zvezi s predplačilom lahko sodišče strankama naloži, da na sodišču založita predujem, ki ga bo sodni izvedenec vzel, ko zaključi svoje delo.

IV. Odgovornost sodnih izvedencev

Splošna načela odškodninskega in pogodbenega prava se uporabljajo brez omejitve odgovornosti. Sodnim izvedencem ni treba imeti zavarovanja poklicne odgovornosti.

V. Dodatne informacije

Imenovanje sodnih izvedencev urejajo [členi 644 do 682](#) zakonika o organizaciji in civilnem postopku, tj. poglavja 12 Zakonodaje Malte.

Poleg tega na kazenskem področju imenovanje sodnih izvedencev urejajo [členi 650 do 657](#) kazenskega zakonika, tj. poglavja 9 Zakonodaje Malte.

Imenovanje sodnih izvedencev

V civilnem postopku sodne izvedence imenuje sodišče, lahko pa jih predlagata celo stranki. Tako se sodni izvedenci na zahtevo sodišča ali strank imenujejo v primerih, v katerih je treba določiti tehnične vidike. To na primer velja za gradbene zadeve, prometne nesreče, računovodska vprašanja, zdravstvene težave in oceno škode.

V kazenskih zadevah sodne izvedence izbere sodišče. Postopek za izpodbijanje takih izvedencev je enak kot v civilnih zadevah. V kazenskih zadevah lahko sodni izvedenci svoje poročilo podajo ustno ali pisno v skladu z navodili sodišča. V poročilu morajo biti navedena dejstva in okoliščine, na katerih temeljijo ugotovitve sodnih izvedencev. Kadar se poročilo poda ustno, ga mora pisno povzeti sodni tajnik ali oseba, ki deluje v njegovem imenu.

1. Imenovanje s strani sodišča

Sodni izvedenci so pravno obvezani, da prijavijo nasprotje interesov. Poročila sodnih izvedencev, ki jih imenuje sodišče, imajo večjo težo od poročil tistih, ki jih imenujejo stranke.

2. Imenovanje s strani strank

Za imenovanje s strani stranke ne obstaja poseben postopek. S skupnim dogovorom se lahko imenuje en sam sodni izvedenec. Sodišče lahko strankama naloži, da imenujeta skupnega sodnega izvedenca.

VI. Postopek

A) Civilni postopek

Postopek imenovanja je enak tako za postopek predhodnega odločanja kot za predkazenski postopek.

1. Poročilo sodnega izvedenca

Od strank se pričakuje, da bosta sodnemu izvedencu dala podrobna navodila in mu predložila vprašanja, ki naj bi jih obravnaval. Sklep sodišča o imenovanju sodnega izvedenca vsebuje pravila, ki jih mora sodni izvedenec proučiti. Ko sodni izvedenec predloži poročilo in prejme plačilo, je pozvan, da poda prisego glede poročila; po tem ga navzkrižno zaslišita obe stranki.

Struktura poročila ni točno določena in sodnemu izvedencu ni treba predložiti predhodnega poročila. Od njega pa se pričakuje, da bo vprašanja strank obravnaval v končnem poročilu. Vsebina poročila je določena v členu 665 zakonika o organizaciji in civilnem postopku, tj. poglavja 12 Zakonodaje Malte. V njem piše, da morajo biti v poročilu naštetje opravljene poizvedbe in navedena obrazložitev ugotovitev. Določa tudi, da mora biti poročilo jasno in čitljivo natipkano ali napisano s črnim tiskom. Poročilo ne smejo biti priloženi načrti ali modeli, razen če tako odredi sodišče ali če stranki podata soglasje o tem.

2. Sodna obravnava

Sodnemu izvedencu se ni treba udeležiti pripravljalnega naroka. Običajno se pričakuje, da sodni izvedenec stranki obvesti samo o obravnavah, ki jih organizira sam, kakršne koli zahteve strankam pa lahko izrazi samo na takih obravnavah. Sodni izvedenci so na obravnavi običajno navzkrižno zaslišani. Sodišče ne spremlja oziroma ne nadzoruje napredovanja preiskav sodnega izvedenca ter ne izvaja kontrole kakovosti. Stranki lahko izpodbijata poročilo sodnega izvedenca s pričanji in drugim strokovnim mnenjem. Sodišče ni obvezano sprejeti poročila sodnega izvedenca, če je v nasprotju z njegovim prepričanjem.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane v okviru projekta „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 10/09/2020

Poišči izvedenca - Nizozemska

I. Sezname in registri izvedencev

Na Nizozemskem obstajata dva registra: eden predvsem za civilno in upravno pravo (LRGD) ter eden predvsem za kazensko pravo (NRGD). Poleg navedenih obstajata nizozemski forenzični inštitut (NFI) in inštitut izvedencev za okoljsko pravo (STAB), ki sta oba na plačilni listi nizozemske države. Obstaja tudi nizozemsko združenje izvedencev medicinske stroke (NVMSR). Izvedenci so razvrščeni po področjih specializacije. Registri izvedencev se vodijo različno, in sicer sta register LRGD in združenje NVMSR zasebna, register NRGD in inštitut NFI upravlja ministrstvo za pravosodje, inštitut STAB pa je neodvisen organ, ki dela strogo za

sodstvo. Nobeno sodišče ni odgovorno za register niti za kakovost izvedencev v njem, saj je na Nizozemskem to strogo ločeno. Sodišča se opirajo na zagotovila kakovosti, ki jih ponujajo ti organi. Vendar pa so sodniki vključeni v postopek sprejema in/ali akreditacije v zvezi z registroma LRGD in NRGD.

Povezave:

- [nacionalni register sodnih izvedencev](#)
- [nizozemski register sodnih izvedencev](#)
- [izvedenci za okoljsko pravo in prostorsko načrtovanje](#)
- [nizozemsko združenje izvedencev medicinske stroke](#)

Registra NRGD/LRGD, združenje NVMSR in spletišče inštituta STAB so javno dostopni. Obstajajo iskalna orodja, vendar pa izvedenci inštituta STAB niso na voljo strankam, saj so imenovani samo za svetovanje sodnikom, to pa bi povzročilo dvome glede njihove neodvisnosti. Javno dostopni: glej stran [poišči izvedenca](#). To orodje zajema samo izvedence v registru LRGD. Izvedence je mogoče iskati po področjih specializacije. Vsi izvedenci, ki delajo za inštitut STAB, so vpisani tudi v register LRGD.

Člani združenja NVMSR morajo opraviti usposabljanje in izpit, preden lahko kot sodni izvedenci postanejo člani združenja.

Izvedenci morajo za vpis v register NRGD opraviti postopek akreditacije, pri katerem se upoštevajo strokovno področje, ki ga morajo seveda odlično obvladati, njihovo ravnanje v vlogi izvedenca za sodišče ter znanje in veščine, potrebne za dobro izvedensko delo v postopku. Register LRGD temelji na priznavanju poklicnih standardov, ki jih določijo strokovni organi in poklicna združenja, izobraževanju o vlogi izvedenca in sistemu stalnega izpopolnjevanja.

Inštitut STAB ima zelo stroge standarde za sprejem in strog sistem stalnega izpopolnjevanja. Medsebojni strokovni pregled izvedenskih poročil je za inštitut STAB standard.

Izvedencem ni treba zapriseči. Izvedenec je lahko iz registra izbrisan po uradni pritožbi, da ne upošteva pravil ravnanja, ki veljajo za različna sodišča in so si na splošno zelo podobna.

Registre posodablja upravnimi organi.

II. Kvalifikacije izvedencev

Izvedenci v registru LRGD morajo biti člani strokovnega organa, da lahko uporabljajo naziv izvedenec. To pomeni, da merila strokovnosti in zahteve glede izobrazbe določi navedeni organ. Tudi register NRGD postavlja visoke standarde glede izobrazbe, da se lahko izvedenec vpiše v register. Izvedenci so pogosto člani strokovnega organa, vendar pa obstajajo „nišna“ področja, za katera strokovni organi ne obstajajo, zato članstvo ni obvezno. Za izvedence inštituta STAB, registra LRGD in večinoma registra NRGD se zahteva stalno izobraževanje, ki poteka v obliki stalnega strokovnega izpopolnjevanja. V inštitutu STAB je temu namenjeno 15 % časa, register LRGD pa zahteva najmanj šest ur strokovnega izpopolnjevanja na leto. Pogosto strokovni organi pooblastijo izobraževalne ustanove za strokovno izpopolnjevanje. Dokazati morajo, da je bilo izobraževanje izvedeno, tj. predložiti sezname spletnih registracij udeležencev izobraževanja. Izobraževanje ima dva cilja: spretnosti v sodnem okviru in strokovno znanje.

III. Plačilo izvedencev

V kazenskem in upravnem postopku plačilo za delo izvedencev krije država. Obstaja sistem fiksnih tarif, izvedenec pa mora plačilo izračunati vnaprej. Plačila za izvedence inštituta STAB krije ministrstvo za okolje. V civilnih zadevah izvedenska mnenja plačajo stranke.

IV. Odgovornost izvedencev

Izvedenci so odgovorni v skladu s splošnim pogodbenim in odškodninskim pravom. Izvedencem po zakonu ni treba imeti zavarovanja odgovornosti niti tega od njih ne more zahtevati sodnik, ki jih imenuje. Izvedence lahko zavaruje družba, za katero delajo. Neodvisni izvedenci se zavarujejo po lastni presoji, vendar pa več strokovnih organov zahteva obvezno zavarovanje odgovornosti.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Glavne pravne določbe, ki se uporabljajo za sodno izvedenstvo na Nizozemskem, so člen 194 zakonika o civilnem postopku in člen 8.47 Awb, tj. zakonika o upravnem pravu, ter zakon o sodnem izvedenstvu v kazenskem pravu.

Navedeni zakoni so okvir: podrobne smernice o sodnem izvedenstvu so vključene v [praktična navodila za izvedence](#) v nizozemskih civilnopravnih zadevah.

Poleg tega obstajata kodeks ravnanja – s pravno podlago – za izvedence v kazenskem pravu in tudi kodeks ravnanja, ki ga je za sodne izvedence izdalo visoko upravno sodišče. Za večino oblik izvedenskega dela obstajajo dodatne zahteve glede kakovosti izvedenskega dela ali usposobljenosti izvedencev.

Naziv izvedenca ni zaščiten.

1. Imenovanje izvedencev

Izvedence lahko imenujejo sodišče in zadevne stranke. Imenovanje izvedencev v upravnem postopku je podobno imenovanju izvedencev v civilnem postopku, le da v upravnem postopku stroške nosi država, v civilnem postopku pa stranke. V vseh primerih je dolžnost izvedenca, ki ga imenuje sodišče, da odgovori na vprašanja, ki jih postavi sodišče (po možnosti po posvetovanju s strankami). V postopku pred kazenskim sodiščem lahko izvedenca imenuje tožilec ali sodnik v fazi preiskave. Za ta namen obstaja register, ki je urejen z zakonom in za vpis v katerega mora izvedenec izpolnjevati strožje zahteve kot izvedenci v civilnih in upravnih postopkih. Izvedenci, ki jih imenuje sodišče, morajo po zakonu sporočiti kakršno koli navzkrižje interesov.

1.a Imenovanje s strani sodišča

Civilno sodišče ima diskrecijsko pravico za imenovanje izvedenca bodisi po uradni dolžnosti bodisi na izrecno zahtevo stranke v postopku, če zadevnih dejstev ni mogoče ugotoviti drugače. V takem primeru se ustna obravnava preloži na datum po predložitvi poročila izvedenca. Sodišče lahko načeloma svobodno imenuje katero koli osebo, ki se mu zdi primerna za izvedensko delo. Vendar sodišča običajno imenujejo izvedence iz ustreznih registrov. Izvedenec mora sodišču sporočiti kakršno koli navzkrižje interesov. Izvedenci, ki jih imenuje sodišče, imajo dostop do spisa. V civilnem postopku obstajajo še posebno stroga pravila, ki se uporabljajo za podrejene izvedence, s katerimi se imenovani izvedenec posvetuje med svojo nalogo, saj morajo stranke vnaprej vedeti, s katerimi osebami se bo posvetoval in katera vprašanja jim bo zastavil.

1.b Imenovanje s strani strank

Stranke običajno izvedenca imenujejo na začetku sodnega postopka, da podprejo svojo zadevo. Sodišče lahko ta poročila uporabi za odločitev v zadevi. Sodnik lahko kadar koli med postopkom imenuje izvedenca na zahtevo strank. Vsi izvedenci morajo ravnati v skladu z veljavnimi pravili in kodeksi ravnanja za sodne izvedence.

Mogoče je, da obe stranki zahtevata imenovanje določenega izvedenca, vendar v zvezi s tem ni posebnih pravil. Sodnik lahko odredi, da obe stranki imenujeta enega samega izvedenca, vendar to ni običajna praksa.

2. Postopek

2.a Civilni postopek

Sodišče spremlja napredek preiskav izvedenca samo glede upoštevanja rokov. Kakovost izvedenskega dela se ne nadzoruje in ni omenjena niti v sodbah. Vendar pa inštitut STAB od sodišč prejema redne povratne informacije o uspešnosti, čeprav je redko vključen v civilne postopke.

Stranke lahko poročilo izpodbijajo z izjavami ali s predložitvijo nasprotnega izvedenskega mnenja. Sodišča niso zavezana upoštevati izvedenskih poročil, vendar pa običajno upoštevajo mnenje izvedenca, ki so ga imenovala. Izvedenci strank imajo običajno manj vpliva kot izvedenci, ki jih imenuje sodišče. Ne obstajajo postopki, v skladu s katerimi bi bil pred sojenjem opravljen sestanek z izvedenci ali bi bili ti navzkrižno zaslišani, da bi se vprašanja omejila in da bi sodišče razumelo razlike.

Izvedenci imajo lahko med postopkom stike s strankami, vendar samo, če je to potrebno za ugotavljanje dejstev, in v navzočnosti vseh strank. Izvedenec mora sestanke s strankami, na katerih želi pridobiti njihove pripombe, opraviti v navzočnosti vseh strank, če temu ne nasprotujejo poklicni standardi, kot na primer v medicinskih zadevah.

1. Izvedensko poročilo

Na Nizozemskem obstaja vzorčni okvir poročila. Izvedenci morajo predložiti predhodno poročilo, stranke pa imajo pravico podati pripombe. Izvedenec mora argumente strank obravnavati tako v predhodnem kot tudi v končnem poročilu. Drugih posebnih zahtev v zvezi s poročilom ni. Če tako odredi sodišče, mora izvedenec izdelati dodatno poročilo, na primer, če obstajajo dodatna vprašanja. Poročilo se običajno izdelava v pisni obliki, vendar pa se lahko na obravnavi na sodišču poda tudi ustno.

2. Obravnava na sodišču

Sodišče izvedencu odredi udeležbo na obravnavi le v izjemnih primerih; to lahko zahtevajo stranke ali jo odredi sodnik. Navzkrižno zaslišanje ni običajno.

2.b Drugo

Razlike za druge oblike, razen za civilno pravo, niso bistvene.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane v okviru projekta „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral [Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence \(EEEE\)](#).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 10/09/2020

Poišči izvedenca - Avstrija

I. Sezname in registri izvedencev

V Avstriji so izvedenci v register vpisani po področjih specializacije. Registre izvedencev vodi deželno sodišče prve stopnje („Landesgericht“).

Registri so javno dostopni [tukaj](#).

Izvedenci morajo za vpis v register vložiti vlogo in opraviti izpit.

II. Kvalifikacije izvedencev

Prosilci, ki želijo biti imenovani s strani sodišča, morajo dokazati poklicne izkušnje na svojem strokovnem področju. Poleg tega morajo izvedenci dobro poznati najpomembnejša načela avstrijskega procesnega prava, znati napisati izvedensko poročilo in predložiti dokazilo o bodisi petih letih opravljanja poklica v obdobju neposredno pred vpisom v register, če imajo magistrski naziv, bodisi o desetih letih poklicnih izkušenj na svojem strokovnem področju, če nimajo magistrskega naziva. Ob tem morajo imeti polno poslovno sposobnost ter biti zaupanja vredni. Da bi bili zaupanja vredni, mora biti njihovo ravnanje vedno neoporečno, tako da sta zagotovljeni nepristranskost in kakovost njihovega dela.

Vlogo za vpis v register „zapriseženih in certificiranih“ izvedencev (po besedah priznanega izvedenca inštituta EEEI) je treba predložiti predsedniku deželnega sodišča prve stopnje v okrožju, v katerem ima prosilec stalno prebivališče ali v katerem opravlja poklicno dejavnost.

Med postopkom za vpis v register predsednik, pristojen za vpis v register, komisijo zadolži za pripravo strokovnega mnenja o tem, ali so zahteve za vpis v register izpolnjene.

Izvedenci morajo pred vpisom v register zapriseči.

Če izvedenci izpolnjujejo vse zgoraj navedene zahteve, jih predsednik, pristojen za vpis v register, imenuje za pet let. Izvedenci morajo vsakih pet let ponovno zaprositi za vpis. Če izvedenci še vedno izpolnjujejo vse zahteve, so ponovno imenovani (ni jim treba še enkrat opravljati izpita).

Izvedenci se lahko iz registra izbrišejo: če to želijo sami, če ne izpolnjujejo več zahtev ali če tako odloči pristojni organ. V odločitvi, da se izvedenec ne vpiše ponovno v register, morajo biti navedeni razlogi za zavrnitev ponovnega vpisa izvedenca v register, odločitev pa se lahko izpodbija.

Avstrijsko združenje zapriseženih in certificiranih izvedencev je objavilo [etični kodeks](#).

III. Plačilo izvedencev

III.1 Splošne informacije

Za nagrade izvedencev se uporablja [avstrijski zakon o pravici do nagrade](#) iz leta 1975 („Gebührenanspruchsgesetz“). Ta zakon vsebuje splošna pravila, ki se uporabljajo za izvedence. Poleg tega vključuje poseben sistem nadomestila za zdravnike, antropologe, zobozdravnike, veterinarje, izvedence za kemične analize in izvedence za motorna vozila.

III.2 Nagrade

Nagrade so običajno odvisne od zapletenosti mnenja. V kazenskih postopkih in postopkih pred družinskim sodiščem obstaja poseben sistem nadomestila za nekatere izvedence (glej točko II.1).

III.3 Plačilo

Izvedenec mora sodišču predložiti stroškovnik v 14 dneh po predložitvi svojega končnega mnenja. Nagrade se običajno plačajo z bančnim nakazilom.

III.3.1 Civilni postopek

V civilnem postopku sodišče, preden začne izvedenec pripravljati svoje mnenje, običajno obema strankama odredi, naj sodišču plačata predujem za stroške („Kostenvorschuss“). Višina predujma je odvisna od zapletenosti zadeve in obsežnosti mnenja, ki ga mora izdelati izvedenec. Plačilo za opravljeno delo se običajno izračuna na podlagi števila ur, ki jih je izvedenec porabil za zadevo, pomnoženega z urno postavko, čemur se prištejejo še stroški in DDV. Sodnik glede na svoje izkušnje odredi znesek, ki ga morajo položiti stranke. Če položeni znesek ne zadostuje, se lahko odredi dodatni predujem.

III.3.2 Kazenski postopek

V kazenskem postopku plačilo za delo izvedenca krije država.

III.3.3 Postopek pred družinskim sodiščem

V postopku pred družinskim sodiščem plačilo za delo izvedenca običajno krije država.

III.4 Pravna pomoč

Pravna pomoč se na splošno odobri osebam, ki zaradi svojega ekonomskega položaja ne morejo plačati dela ali vseh stroškov postopka, vključno s stroški izvedencev. Prejemniki pravne pomoči morajo pomoč v celoti ali delno vrniti, če se njihov finančni položaj v treh letih od postopka bistveno izboljša. Upoštevajte, da mora stranka, ki je izgubila v pravdi, vedno kriti stroške stranke, ki je v pravdi uspela.

III.5 Povračilo stroškov izvedencev

Sodišče o (sorazmernih) stroških odloči v okviru sodbe. Dodeljeni stroški so torej izvršljivi.

IV. Odgovornost izvedencev

Izvedenci so odgovorni v skladu s splošnim pogodbenim in odškodninskim pravom. Svojo morebitno odgovornost morajo kriti z zavarovanjem poklicne odgovornosti.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Na spletišču [avstrijskega združenja zapriseženih in certificiranih izvedencev](#) so podrobne informacije o stroških (vzorčni stroškovniki) in o tem, kako postati priznani izvedenec. To spletišče je zelo informativno in zlahka dostopno javnosti.

V.1 Pravne podlage

Glavne pravne določbe, ki se uporabljajo za sodno izvedenstvo v Avstriji, so:

- členi 351 do 367 [avstrijskega zakonika o civilnem postopku](#) („Zivilprozessordnung“ – ZPO);
- člen 31 [zakona o nepravdnem postopku](#) („Außerstreitgesetz“);
- členi 52 do 53a [avstrijskega zakonika o upravnem postopku](#) („Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz 1991“);
- členi 104, 112 in 125 do 128 [avstrijskega zakonika o kazenskem postopku](#) („Strafprozessordnung 1975“).

V.2 Imenovanje izvedencev

Izvedence lahko imenuje sodišče, ne morejo pa jih imenovati zadevne stranke. Imenovanje izvedencev v upravnem postopku je podobno imenovanju izvedencev v civilnem postopku. V kazenskem preiskovalnem postopku lahko izvedenca imenuje tožilec.

V.2.a Imenovanje s strani sodišča

Civilno sodišče ima diskrecijsko pravico za imenovanje izvedenca bodisi po uradni dolžnosti bodisi na izrecno zahtevo stranke v postopku, če zadevnih dejstev ni mogoče ugotoviti drugače. Edina omejitev navedene pravice je načelo kontradiktornosti. Sodišče lahko svobodno imenuje katero koli osebo, ki se mu zdi primerna za izvedensko delo. Izvedenec mora sodišču sporočiti kakršno koli navzkrižje interesov. Izvedenci, ki jih imenuje sodišče, imajo dostop do ustreznih elementov spisa.

V.2.b Imenovanje s strani strank

V Avstriji zasebnega izvedenca izbere stranka. Na njegovo poročilo se morajo sklicevati in ga predložiti stranke, sicer se zavrne kot nedopustno. Če so te zahteve izpolnjene, sodišče svobodno preuči in oceni mnenje izvedenca. To poročilo se šteje za dokaz, vendar ne more izničiti poročila izvedenca, ki ga je imenovalo sodišče. Povezano je bolj s pravno podlago argumentov stranke v postopku.

Sodišče lahko odloči, ali se bo pri svojem sklepanju v sodbi oprlo na mnenje izvedenca, ki ga je imenovala stranka.

V.3 Postopek

Izvedence, ki jih je imenovalo sodišče, lahko navzkrižno zaslišijo odvetniki strank.

V.3.a Izvedensko poročilo

V avstrijskem izvedenskem postopku predhodno izvedensko poročilo ni potrebno. Glavno poročilo se lahko izdelata pisno ali poda ustno. Izvedencu pri izdelavi poročila ni treba upoštevati določene strukture.

Če sodišče meni, da poročilo ni popolno, ali če izvedenec neutemeljeno krši poklicna pravila, lahko sodišče po uradni dolžnosti ali na zahtevo strank odredi izdelavo novega ali dodatnega poročila. Sodišče lahko izvedencu tudi odredi plačilo sodnih stroškov zaradi neutemeljene kršitve poklicnih pravil.

Poročilo izvedenca se lahko izpodbija z izjavami strank in nasprotnim izvedenskim mnenjem.

V civilnem postopku so stranke zelo vključene v delo izvedenca. Stranke morajo sodelovati in odgovoriti na vse zahteve izvedenca po dokumentih. Med sestanki za izmenjavo mnenj lahko izvedencu neposredno zastavljajo vprašanja in zahtevajo, naj odgovori na njihove pripombe.

V.3.b Obravnava na sodišču

Sodišče izvedencu odredi udeležbo na obravnavi le v izjemnih primerih.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane v okviru projekta „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence (EEEI).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 09/09/2020

Poišči izvedenca - Portugalska

I. Sezname in registri izvedencev

Razen postopkov iz zakonika o razlastitvi ni drugih uradnih seznamov / registra izvedencev na Portugalskem. Zakonik o razlastitvi (odobren z zakonom št. 168/99 z dne 18. septembra) določa, da izvedenci s seznama zagotovijo pomoč v postopku, v katerem gre za širši družbeni interes razlastitve, in postopku v zvezi z izvrševanjem upravne posesti, vključno z arbitražo in fazami pritožbe v obeh postopkih.

Cenitve in preiskave, ki jih opravi izvedenec, se nanašajo zlasti na določitev pravičnega nadomestila, ki ga je treba plačati razlaščenцу. Znesek mora temeljiti na ugotovljenih dejstvih, nujno potrebnih za izračun tega nadomestila.

V skladu z [zakonsko uredbo št. 125/2002 z dne 10. maja](#), ki ureja pogoje za izvajanje nalog izvedenca in arbitra v navedenih postopkih, je [generalni direktorat za pravosodje \(Direção-Geral da Administração da Justiça – DGAJ\)](#) portugalski organ, ki je pristojen za objavljane in posodabljanje [uradnega seznama izvedencev](#) ter spodbujanje postopkov izbire in zaposlovanja izvedencev. Izvedenci imajo zlasti naslednje naloge:

1. napovedi stroškov ob razlastitvi,
2. izvajanje preiskav,
3. izvajanje ocen,
4. sodelovanje v arbitražnih postopkih.

Poleg tega so izvedenci imenovani z uradnega seznama tudi v primerih, ko zakon dovoljuje razlastitev premoženja, zlasti v skladu s členom 16 [zakona št. 13/85 z dne 6. julija](#) (portugalski zakon o kulturni dediščini).

Seznam izvedencev se posodablja z rednim pregledom.

Na Portugalskem ni iskalnika izvedencev.

II. Kvalifikacije izvedencev

Kandidati morajo za uvrstitev na seznam izpolnjevati naslednje zahteve:

1. imeti morajo ustrezno izobrazbo, kot je tista, navedena v [odloku št. 788/2004 z dne 9. julija](#);
2. stari morajo biti najmanj 18 let;
3. ne sme jim biti prepovedano opravljanje javne funkcije ali ne smejo biti diskvalificirani za opravljanje nalog, ki jih mora opravljati izvedenec;
4. biti morajo telesno in duševno sposobni za opravljanje nalog;
5. opravljeno morajo imeti obvezno cepljenje v skladu z zakonom.

III. Plačilo izvedencev

Izvedenci, ki jih imenujejo sodišča, ne morejo prejeti vnaprejšnjega plačila.

Plačilo izvedencev je urejeno v skladu z določbo iz člena 17 uredbe o stroških postopka, odobrene z [zakonsko uredbo št. 34/2008 z dne 26. februarja](#), v skladu s preglednico IV: med 1 in 10 obračunskih enot (OE) (pri čemer je vrednost 1 enote 102,00 EUR). Portugalsko ustavno sodišče je 1. februarja 2017 z zavezujočim učinkom razglasilo, da je pravilo, ki preprečuje, da bi izvedenec prejel plačilo, višje od praga 10 OE (1 020,00 EUR), neustavno zaradi načela sorazmernosti.

Če izvedenca izbere sodnik, se potni stroški povrnejo vnaprej.

Dolžnost plačila stroškov izvedencu je urejena tako:

V civilnih postopkih

V stroške postopka je vključena nagrada izvedenca. Vsak udeleženec plača svoje nastale stroške postopka in stroške svojega zastopnika. Sodišče udeležencu, ki v postopku v celoti uspe, povrne stroške, potrebne za učinkovito uveljavljanje ali zaščito pravice zoper udeleženca, ki v postopku ne uspe.

Če udeleženec v postopku le delno uspe, sodišče pošteno razdeli povračilo stroškov ali razglasi, da nobeden od udeležencev ni upravičen do povračila. Država je glede na izid postopka upravičena, da ji udeleženci povrnejo stroške postopka, ki jih krije država, če se ne pričakuje, da bi bili taki stroški izvzeti iz plačila sodnih taks.

V kazenskih postopkih

Stroške za izvedbo kazenskih postopkov, vključno z izvršilnimi postopki, krije država. Če je toženec zakonito obsojen, mora državi povrniti pavšalni znesek drugih stroškov, povezanih na primer s potnimi stroški ali preiskavami, opravljenimi v laboratorijih, ki jih najprej krije država. Vendar je treba v primeru pavšalnega zneska med postopkom zahtevati poročilo izvedenca.

Stranki v zvezi s plačilom izvedenca ne moreta dobiti pravne pomoči.

IV. Odgovornost izvedencev

Portugalski predpisi ne vsebujejo posebne določbe, ki bi obravnavala civilno odgovornost izvedenca, pač pa se uporabljajo splošni predpisi (odškodninsko/pogodbeno pravo).

Izvedenec mora svoje naloge kljub temu opraviti s primerno skrbnostjo, da ohrani imenovanje, saj mu lahko sodnik, če krši dolžnost sodelovanja s sodiščem, naloži plačilo kazni. Sodišče lahko tudi odstrani izvedenca iz postopka, če se njegova dejanja štejejo za malomarna (na primer, če svojega poročila ne predloži v določenem roku).

Imenovani izvedenci se morajo trdno zavezati, da bodo spoštovali nalogo, ki jim je dodeljena, razen če so javni uslužbenci in to posega v opravljanje njihovih dolžnosti.

Izvedencem svoje morebitne odgovornosti ni treba kriti z zavarovanjem poklicne odgovornosti.

Odgovornost izvedencev ni zakonsko omejena.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Glavne pravne določbe, ki se uporabljajo za sodno izvedenstvo na Portugalskem, so člani 467 do 489 [zakonika o civilnem postopku](#) in člani 151 do 163 [zakonika o kazenskem postopku](#). Angleška različica določb ni dostopna prek spleta.

Splošna pravila za imenovanje izvedenca v postopku na civilnem, kazenskem in upravnem sodišču so podobna. Naziv izvedenca ni zaščiten.

Portugalski pravni sistem ne razlikuje med izvedeno pričo, tehničnimi izvedenci, pravnimi izvedenci ali drugimi vrstami izvedencev.

Kot je bilo navedeno, ni drugega uradnega seznama izvedencev razen seznama, ki se nanaša na izvedence, imenovane na podlagi zakonika o razlastitvi. Pomoč izvedencev je v kazenskih in civilnih postopkih pogosta.

1. Imenovanje izvedencev

V civilnih postopkih lahko izvedence imenuje le sodišče. V kazenskih postopkih lahko izvedence med preiskovalno fazo imenuje tožilec.

Izvedenci se lahko imenujejo tudi za namen predhodnega ali predobravnavnega postopka.

1.a Imenovanje s strani sodišča

Sodišče lahko izvedenca imenuje na zahtevo stranke ali v skladu z lastno presojo. V pravnem postopku sodišče odredi izdelavo izvedenskega mnenja, če je odločitev odvisna od presoje dejstev, za katero je potrebno strokovno znanje.

Pri imenovanju izvedenca v postopku na civilnem, kazenskem in upravnem sodišču ni razlik.

Stranki in imenovani izvedenec, odvisno od okoliščin, lahko navedeta vzroke, ki jima preprečujejo opravljanje funkcije izvedenca in na podlagi katerih se jima to pravno oprostí.

Pravila, ki veljajo za izpodbijanje ugotovitev sodnikov, se smiselno uporabljajo .

Nosilci funkcije v neodvisnih organih ali ustreznih organih avtonomnih regij so izvzeti iz opravljanja funkcije izvedenca. Enako velja za tiste, ki imajo v skladu z zakonom podoben status, kot so državni tožilci pri opravljanju svojih nalog in diplomatski predstavniki tujih držav.

Vse osebe, ki se sklicujejo na osebne razloge, so lahko izključene iz zagotavljanja pomoči kot izvedenci.

Sodišče izvedence pri njihovem imenovanju izbere s seznama ali registra izvedencev, razen na področju medicinskega strokovnega znanja, ki je zakonito dodeljen javni ustanovi: [Instituto Nacional de Medicina Legal e Ciências Forenses](#) (nacionalni inštitut za sodno medicino in forenzične znanosti).

Sodišča izvedence običajno imenujejo iz registrov.

1.b Imenovanje s strani strank

Sodišče lahko izvedenca imenuje na zahtevo stranke ali v skladu z lastno presojo. V pravnem postopku sodišče odredi izdelavo izvedenskega mnenja, če je odločitev odvisna od presoje dejstev, za katero je potrebno strokovno znanje.

Stranki nimata pravice imenovati izvedenca, lahko ga le predlagata.

Lahko imenujeta izvedenca s skupnim strokovnim znanjem v civilnem postopku. V teh zadevah bo izvedenec, ki ga imenuje sodišče, tesno sodeloval z enim ali več izvedenci, ki jih imenujeta stranki.

2. Postopek

2.a Civilni postopek

Ni posebnih zahtev, ki jih mora upoštevati izvedenec v svojem poročilu in/ali pri sodnih postopkih, kot na primer v sodni praksi.

Sodišče ne spremlja ali nadzoruje, kako napredujejo preiskave izvedenca. Kadar iz tehničnih ali poklicnih razlogov ni mogoče pripraviti poročila v roku, ki ga je določil sodnik, je treba sodišče takoj uradno obvestiti, da čim prej imenuje novega izvedenca.

Kakovost izvedenskega dela se ne nadzoruje.

Sodišče ni zavezano upoštevati izvedenskega mnenja. Sodišče je lahko drugačnega mnenja kot izvedenec in odloči drugače. Vendar je treba nestrinjanje utemeljiti s tehničnimi razlogi in upravičiti.

Ne obstaja postopek, v skladu s katerim bi bil pred sojenjem opravljen sestanek z izvedenci ali bi bili ti navzkrižno zaslišani, da bi se vprašanja omejila in da bi sodišče razumelo različna mnenja.

Stranki lahko izvedencu pomagata in mu predložita pripombe v razmislek. Zagotoviti mu morata tudi pojasnila, ki se mu zdijo potrebna. V izvedenskem postopku je prisoten sodnik, ki lahko izrazi zahteve, ki se mu zdijo ustrezne v okviru tega posebnega postopka.

Da bi lahko izvedenci ustrezno opravljali svoje naloge, izvajali ustrezne ukrepe ali zagotavljali pojasnila in zahtevali dostop do informacij v spisih postopka, lahko uporabijo vsa potrebna sredstva.

Izvedencu zlasti ni treba imeti sestankov s strankami za pridobitev njihovih pripomb.

1. Izvedensko poročilo

Izvedencu v poročilu ni treba upoštevati obveznega okvira.

Če v primeru kolegijskega izvedenstva ni soglasja, lahko nasprotujoči si izvedenci pojasnijo razloge za svoja stališča.

Izvedencem ni treba predložiti predhodnega poročila.

Argumente strank morajo obravnavati v končnem poročilu.

Ni drugih posebnih zahtev, ki jih mora upoštevati izvedenec v svojem poročilu in/ali sodnem postopku, kot na primer pri sodni praksi.

V nekaterih primerih mora izvedenec pripraviti dodatno poročilo, če sodišče postavi dodatna vprašanja ali od izvedenca zahteva, da pojasni poročilo.

Izvedenci predložijo poročilo pisno.

2. Obravnava na sodišču

Če za to prosi ena od strank ali tako zahteva sodišče, se izvedenci udeležijo končne obravnave, da bi pod prisego zagotovili vsa pojasnila, ki se zahtevajo od njih.

2.b Drugo

(odgovori na ta vprašanja so navedeni v drugih delih te strani – v nadaljevanju so odgovori ponovljeni)

Ni drugih posebnih zahtev, ki jih mora upoštevati izvedenec v svojem poročilu in/ali sodnem postopku, kot na primer pri sodni praksi.

Sodišče ne spremlja ali nadzoruje, kako napredujejo preiskave izvedenca.

Kakovost izvedenskega dela se ne nadzoruje.

Stranke lahko poročilo izpodbijajo z izjavami in nasprotnim izvedenskim poročilom, preden sodišče odloči o zadevi.

Sodišču načeloma ni treba upoštevati izvedenskega mnenja. Če se sodišče odloči drugače, mora utemeljiti svoje nestrinjanje z izvedenskim mnenjem.

Ne obstaja postopek, v skladu s katerim bi bil pred sojenjem opravljen sestanek z izvedenci ali bi bili ti navzkrižno zaslišani, da bi se vprašanja omejila in da bi sodišče razumelo različna mnenja.

Izvedenci so lahko med postopkom v stiku s strankami.

Stranke so običajno lahko prisotne med izvedbo izvedenskih preiskav ter lahko predložijo pripombe in odgovarjajo na vprašanja izvedencev.

Izvedencu zlasti ni treba imeti sestankov s strankami za pridobitev njihovih pripomb.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane med projektom Poišči izvedenca pri kontaktnih točkah po državah, ki jih je izbral Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence (EEEI).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 26/02/2021

Poišči izvedenca - Romunija

I. Sezname in registri izvedencev

V Romuniji so izvedenci navedeni po področjih specializacije. Registre izvedencev sodiščem da na voljo ministrstvo za pravosodje, vodijo pa jih civilna ali kazenska sodišča. Sezname so na voljo [tukaj](#).

Izvedenci pridobijo dovoljenje za opravljanje izvedenskega dela in se vpišejo v register po opravljenem izpitu, ki ga organizira ministrstvo za pravosodje.

Kandidat mora za pridobitev statusa sodnega izvedenca izpolnjevati naslednje pogoje:

- biti mora romunski državljan, državljan države članice Evropske unije ali države Evropskega gospodarskega prostora ali državljan Švicarske konfederacije;
- znati mora romunski jezik;
- imeti mora polno poslovno sposobnost;
- imeti mora diplomu s strokovnega področja, za katero opravlja izpit za izvedenca;
- imeti mora vsaj tri leta izkušenj na tem strokovnem področju;
- biti mora zdravstveno sposoben za delo izvedenca;
- ne sme imeti kazenske evidence ter mora imeti dober poklicni in družbeni ugled;
- uspešno mora opraviti izpit, ki ga organizira ministrstvo za pravosodje.

Državljan druge države članice Evropske unije ali države Evropskega gospodarskega prostora ali romunski državljan, ki je potrebne poklicne kvalifikacije pridobil v drugi državi članici Evropske unije ali državi Evropskega gospodarskega prostora, lahko status izvedenca v Romuniji pridobi pod enakimi pogoji kot romunski državljan.

Izvedenci se lahko izbrišejo iz registra, če tako želijo sami, če ne izpolnjujejo več zahtev ali če tako odloči pristojni organ.

II. Kvalifikacije izvedencev

Izvedenci morajo biti člani strokovnega organa, da lahko uporabljajo naziv izvedenec.

III. Plačilo izvedencev

1. Civilni postopek

V sklepu sodišča o imenovanju izvedenca se določijo nagrade izvedenca in, kjer je to ustrezno, predujem za potne stroške. Sodišče lahko izvedenca pozove, naj v določenem roku oceni stroške pisnega izvedenskega mnenja.

Stranka, za katero velja sklep, v petih dneh od imenovanja izvedenca ali v roku, ki ga določi sodišče, v sodnem tajništvu predloži dokazilo o plačilu nagrade. Sodišče lahko nagrado zviša, dokler ni poročilo predloženo.

2. Kazenski postopek

Izvedenec je upravičen do nagrade za opravljeno izvedensko delo. Višino nagrade določi tožilec ali sodišče glede na naravo in zapletenost zadeve ter stroške, nastale izvedencu.

IV. Odgovornost izvedencev

Izvedenci so odgovorni v skladu s splošnim pogodbenim in odškodninskim pravom. Svojo morebitno odgovornost morajo kriti z zavarovanjem poklicne odgovornosti.

Osrednji urad za sodno tehnično izvedenstvo lahko sodnim tehničnim izvedencem, ki so pri opravljanju izvedenskega dela storili kršitve, glede na težo storjenega kaznivega dejanja naloži naslednje disciplinske sankcije:

- pisno opozorilo;
- odvzem pravice za opravljanje sodnega izvedenstva za obdobje od treh mesecev do enega leta;
- odvzem statusa sodnega izvedenca.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Glavni pravni določbi, ki se uporabljata za sodno izvedenstvo v Romuniji, sta člena 330 in 331 romunskega zakonika o civilnem postopku. Poleg tega se uporabljajo tudi člani 172 do 191 romunskega zakonika o kazenskem postopku.

Izvedenci so navedeni po področjih specializacije. Registri izvedencev so javni in objavljeni na spletišču ministrstva za pravosodje.

Izvedenci morajo za vpis v register vložiti prošnjo.

1. Imenovanje izvedencev

V romunskem **civilnem pravu** je predvideno imenovanje enega ali treh izvedencev. Izvedence lahko imenujejo sodišče in zadevne stranke. Stranki se lahko dogovorita o enem izvedencu. Če se ne dogovorita, izvedenca naključno imenuje sodišče na javni obravnavi, in sicer s seznama, ki ga je sestavil in sporočil urad za sodno izvedenstvo.

V romunskem **kazenskem pravu** je predvideno imenovanje samo enega izvedenca. Izvedenca lahko imenujeta sodišče med sojenjem in tožilec v fazi kazenske preiskave. Tožilec ali sodišče običajno imenuje enega izvedenca. Dva ali več izvedencev je imenovanih samo v primerih, v katerih je potrebno interdisciplinarno znanje.

Za ta namen se uporabi isti register kot v civilnem postopku. Zahteve za izvedence so enake v kazenskem in civilnem postopku.

(a) Imenovanje s strani sodišča

Civilno ali kazensko sodišče ima pravico imenovati izvedenca bodisi po uradni dolžnosti bodisi na izrecno zahtevo stranke, če je mogoče zadevna dejstva ugotoviti le s pomočjo strokovnjaka. V tem primeru bo izvedenec odgovoril na vprašanja sodišča ali tožilca do določenega datuma. Izvedenec mora sodišču sporočiti kakršno koli navzkrižje interesov. Izvedenci, ki jih imenuje sodišče, imajo dostop do spisa.

(b) Imenovanje s strani strank

V Romuniji obstaja več vrst izvedencev, ki jih imenujejo stranke:

- pooblaščen neodvisni izvedenci, imenovani na zahtevo strank ali obtoženca (člen 172(8) zakonika o kazenskem postopku);
- uradni izvedenci iz laboratorijev ali specializiranih ustanov;
- pooblaščen neodvisni nacionalni izvedenci;
- tuji izvedenci (člen 172(8) zakonika o kazenskem postopku).

Če pooblaščen izvedenci niso na voljo, lahko sodišče zaprosi za mnenje ene ali več oseb ali specialistov na zadevnem področju (člen 330(3) zakonika o civilnem postopku), ki bodo torej zunajsodni izvedenci in izvedenske priče. Izvedenci, ki jih imenujejo stranke, nadzorujejo delo izvedenca, ki ga imenuje sodišče. Stranke ne morejo imenovati izvedenca, če izvedenca ni imenovalo sodišče (člen 173(4) zakonika o kazenskem postopku). Izvedenske priče so priče s posebnim znanstvenim ali tehničnim znanjem, ki jih zasliši sodišče.

Izvedenci imajo pravico zavrniti izvedensko delo iz enakih razlogov, kot imajo priče pravico odkloniti pričanje.

2. Postopek

(a) Civilni postopek

Sodnik ni zavezan upoštevati izvedenskega mnenja. Edina izvedenčeva obveznost je, da izdela poročilo. Izvedenci imajo lahko med postopkom stike s strankami, izvedenci, ki jih imenuje sodišče, pa za to potrebujejo dovoljenje sodišča.

i. Izvedensko poročilo

V romunskem izvedenskem postopku predhodno izvedensko poročilo ni potrebno. Glavno poročilo se lahko izdela le pisno. Izvedenec mora pri izdelavi poročila upoštevati določeno strukturo.

Če je treba izvedensko poročilo pojasniti ali dopolniti ali če obstaja protislovje med mnenji izvedencev, lahko sodišče po uradni dolžnosti ali na zahtevo strank izvedence pozove, naj pojasnijo ali dopolnijo svoja poročila.

Sodišče lahko na zahtevo strank ali po uradni dolžnosti odredi nasprotno izvedensko mnenje, če za to obstajajo utemeljeni razlogi. Nasprotno izvedensko mnenje izdela drug izvedenec in ne avtor prvotnega poročila. Sodišče se svobodno odloči, na katere utemeljitve se bo oprlo v svoji sodbi.

ii. Obravnava na sodišču

Med kazenskim pregonom ali sojenjem lahko preiskovalni sodnik ali sodišče na zahtevo tožilca ali strank ali po uradni dolžnosti zasliši izvedenca, če je zaslišanje potrebno za razjasnitev ugotovitev ali sklepov izvedenca.

V civilnopravnem postopku bodo izvedenci, če lahko takoj izrazijo svoje mnenje, zaslišani na obravnavi po enakih pravilih kot priče, njihovo mnenje pa bo zapisano v sodbi.

(b) Kazenski postopek

Če tožilec ali sodišče meni, da je izvedensko mnenje nepopolno, in te pomanjkljivosti ni mogoče popraviti z zaslišanjem izvedenca, sodišče po uradni dolžnosti ali na zahtevo strank odredi dodatno izvedensko mnenje istega izvedenca. Če ni mogoče imenovati istega izvedenca, se odredi nasprotno izvedensko mnenje.

Tožilec ali sodišče odredi novo izvedensko mnenje, če so ugotovitve v izvedenskem poročilu nejasne ali protislovne in teh pomanjkljivosti ni mogoče popraviti z zaslišanjem izvedenca.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane v okviru projekta „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral [Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence \(EEEI\)](#).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 22/09/2020

Poišči izvedenca - Slovenija

I. Sezname in registri izvedencev

Ministrstvo za pravosodje Republike Slovenije vodi imenik izvedencev.

Imenik je javno dostopen [tukaj](#).

Izvedenska priča v slovenski zakonodaji ni opredeljena, vendar se razlikuje med izvedenskimi pričami, izvedenci in pravnimi izvedenci.

V imeniku niso zajeti vsi izvedenci, ampak samo sodni. Pokriva 50 strokovnih področij, za katera je skupno navedenih približno 1 000 izvedencev.

II. Kvalifikacije izvedencev

V skladu s členom 16 slovenskega zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih mora izvedenec za registracijo med drugim izpolnjevati naslednja merila:

- biti mora državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora in aktivno obvladati slovenski jezik,

- ni bil pravnomočno obsojen za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, zaradi katerega bi bil moralno neprimeren za pripravo izvedenskih mnenj za sodišče, ker bi to lahko škodovalo nepristranskemu ali strokovnemu opravljanju njegovega dela ali ugledu sodišča,
- ima predbolonjsko univerzitetno izobrazbo ali končan bolonjski magistrski študijski program in ustrezno strokovno znanje ter praktične sposobnosti in izkušnje za določeno področje izvedenskega dela,
- ima najmanj šest let delovnih izkušenj s področja, na katerem želi opravljati izvedensko delo,
- ne opravlja dejavnosti, ki ni združljiva s sodnim izvedenstvom.

Oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, ministrstvu za pravosodje na predpisanem obrazcu in na podlagi odprtega razpisnega postopka predloži vlogo za imenovanje. Minister za preverjanje strokovnega znanja ter praktičnih sposobnosti in izkušenj kandidata odredi poseben preizkus strokovnosti. Ministrstvo nato izda odločbo o imenovanju, izvedenec pa priseže. Sprejetje kodeksa ravnanja ali etičnega kodeksa ni pogoj za registracijo.

Od sodnih izvedencev se zahteva nadaljnje strokovno izpopolnjevanje. Stalno morajo izpopolnjevati svoje znanje in se seznanjati z metodami v svoji stroki oziroma sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija, strokovno združenje ali druga strokovna institucija. Po preteku petih let od dneva imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih petih let mora vsak sodni izvedenec Strokovnemu svetu, ki preverja strokovnost izvedencev, predložiti dokazila o strokovnih izobraževanjih, ki se jih je udeležil v zadnjih petih letih.

Splošna poklicna izobrazba vključuje osnovno znanje na področjih ustavne organizacije Republike Slovenije, organizacije in delovanja sodstva, sodnih postopkov, pravil o dokazovanju, pravnih določb o pravicah in dolžnostih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev, prava in institucij Evropske unije ter drugih področjih, povezanih z delom sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev.

Posebna poklicna izobrazba vključuje posebno strokovno znanje na posameznih strokovnih področjih ali podpodročjih izvedenstva.

Članstvo v stanovskem združenju ni pogoj za vpis izvedencev v imenik.

Minister lahko izvedenca trajno izbriše iz imenika:

- če mu je v disciplinskem postopku trajno odvzeta pravica opravljati delo izvedenca,
- če izvedenec poda pisno izjavo, da ne želi več opravljati sodnega izvedenstva,
- če je bil izvedenec razrešen,
- če je zoper izvedenca vloženi obtožni akt zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti, ga ministrstvo najpozneje v treh dneh po seznanitvi s pravnim dejstvom izbriše iz javnega dela imenika. Vnovičen vpis v javni del imenika se opravi po prenehanju razlogov, zaradi katerih je bil opravljen izbris.

III. Plačilo izvedencev

Plačilo izvedencev, ki jih imenuje sodišče, je zakonsko urejeno. Višina plačila je med drugim odvisna od števila strani sodnega spisa, časa, porabljenega za raziskovanje in pripravo na ustni narok, od tega, ali je treba zbrati in pregledati dodatno dokumentacijo, od tega, ali je potrebno raziskovanje, in od zahtevnosti zadeve. Poleg plačila so izvedenci upravičeni tudi do povrnitve stroškov.

Stranke lahko pridobijo pravno pomoč za plačilo izvedenca po predpisanih tarifah.

O tem, katera stranka mora plačati izvedenca, v svoji odločbi odloči sodišče.

IV. Odgovornost izvedencev

Odgovornost izvedencev ni zakonsko omejena. Uporabljajo se splošni predpisi. Izvedencem svoje morebitne odgovornosti ni treba kriti z zavarovanjem poklicne odgovornosti.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Zakon o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih na spletu ni na voljo v angleščini.

1. Imenovanje izvedencev

1a. Imenovanje s strani sodišča

Sodišče lahko imenuje katero koli osebo, ki je po njegovem mnenju primerna in ustrezno usposobljena. V večini primerov sodišča izvedence imenujejo iz uradnega imenika.

1b. Imenovanje s strani strank

Stranke lahko izpodbijajo mnenje izvedenca, ki ga je imenovalo sodišče, in v ta namen na lastne stroške najamejo drugega izvedenca.

2. Postopek

(a) Civilni postopek

Stranke morajo izvedencu zagotoviti podrobne informacije, navodila in vprašanja.

Izvedenec lahko stopi v stik s strankami, če je to potrebno za pripravo mnenja.

Sodišče ne spremlja napredka izvedenčevega raziskovalnega dela, vendar mora izvedenec sodišče obvestiti, ali pričakuje, da bo delo pravočasno opravil. Nadzora kakovosti ni. Sodišče ni zavezano upoštevati mnenja, izraženega v izvedenskem poročilu.

Stranke lahko poročilo izpodbijajo z izjavami ali nasprotnim izvedenskim mnenjem, preden sodnik odloči o zadevi.

Če stranka zaprosi za dodatna vprašanja ali če sodišče potrebuje več informacij, lahko sodišče naroči dodatno poročilo.

Sodišče izvedenskega mnenja ni zavezano upoštevati, vendar ga pri sprejetju končne odločitve običajno upošteva.

1. Izvedensko poročilo

Izvedenec poročilo pripravi pisno ali ustno, če tako želi sodišče.

V končnem poročilu mora izvedenec obravnavati argumente strank. Predpisane niso ne struktura poročila ne druge posebne zahteve, ki bi jih moral izvedenec upoštevati pri pripravi poročila.

V zakonu o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih je navedeno, da ministrstvo za pravosodje na svoji spletni strani objavi splošne in posamične smernice za izdelavo izvedenskih mnenj. Smernice potrdi Strokovni svet, vključujejo pa enotno navedbo strukture, navodil in napotkov za izdelavo izvedenskih mnenj. Splošne in posamične smernice za izdelavo izvedenskih mnenj na posameznih strokovnih področjih in podpodročjih sodnih izvedencev se sprejmejo in objavijo na spletni strani ministrstva v dveh letih od dneva, ko se je navedeni zakon začel uporabljati (do 1. januarja 2021).

2. Obravnava na sodišču

Izvedenci se morajo udeležiti obravnave, če tako zahteva sodišče.

(b) Drugo

Drugi postopki so zelo podobni civilnemu.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane med projektom Poišči izvedenca pri kontaktnih točkah po državah, ki jih je izbral [Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence \(EEEI\)](#).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 22/09/2020

Poišči izvedenca - Švedska

I. Seznami in registri izvedencev

Na Švedskem ni registrov oziroma evidenc izvedencev in njihova uvedba ni predvidena.

II. Kvalifikacije izvedencev

Ni relevantno.

III. Plačilo izvedencev

Ni na voljo.

IV. Odgovornost izvedencev

Ni na voljo.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

1. Imenovanje izvedencev

a) Imenovanje s strani sodišča

Ni običajno, da bi sodišče samo določilo izvedenca v sodnem postopku.

b) Imenovanje s strani strank

Na Švedskem izvedence, ki sodelujejo v sodnih postopkih, običajno najame ena od strank v postopku, kar pomeni, da se pravila, ki se uporabljajo za priče, uporabljajo tudi za izvedenca („izvedenska priča“).

2. Postopek

Švedska sodna praksa temelji na načelu proste presoje dokazov, kar pomeni, da predloženi dokazi ne bodo zavrnjeni zgolj iz postopkovnih razlogov. Zato utemeljenost pričanja izvedenske priče temelji na zaključkih in pričanju v vsakem posameznem primeru. Dokazno moč pričanja oceni sodišče, verodostojnost priče in njeno sposobnost sklepanja pa določita stranki (prek zasliševanja in navzkrižnega zasliševanja).

Švedski zakonik o sodnem postopku in njegova pravila o dokazovanju na splošno temeljijo na načelih neposrednosti dokazovanja, koncentracije postopka in ustne predstavitve.

Pričanje je najboljše, kadar je tveganje za nesporazume čim manjše, kar omogoča osebni prihod na sodišče: v tem primeru sodišče namreč lažje oceni zanesljivost in verodostojnost pričanja. Pravilo v nekaterih pogledih zagotavlja tudi pravico strank do navzkrižnega zaslišanja (ohranitev načela enakosti orožij).

Na podlagi teh načel so dokazi bolj ali manj vedno predstavljeni na glavni obravnavi pred sodiščem. Izjave v zvezi z dokazi morajo biti zato neposredno in ustno podane sodišču. Pisne izjave/zaprisežene izjave/zaslišanja prek videa se običajno ne priznajo namesto izjave, podane v živo (z izjemo videoposnetkov izjav mladoletnikov).

Od leta 2008 se pričanja zunaj glavne obravnave ter uporaba zaslišanj na glavni obravnavi prek telefona in videokonference dovoljujejo v večji meri: videokonferenca – običajno v konferenčni dvorani sodišča v sodnem okrožju priče – je na splošno sprejeta enakovredno kot navzočnost na sodišču.

V praksi se prepoved zapriseženih izjav ne uporablja za potrdila, ki jih izdajo zdravniki in uradniki ali javni uslužbenci, vendar je to vselej odvisno od posamezne zadeve in razpoložljivih dokazov.

Sodno izvedenstvo ureja švedski zakonik o sodnem postopku, ki je na voljo tukaj:

[☞ Švedski zakonik o sodnem postopku \(1942:740\)](#)

[☞ Švedski zakonik o sodnem postopku \(1998:000\)](#) (poglavje 40, stran 215, ni posodobljeno)

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane v okviru projekta „Poišči izvedenca“ iz stikov po posameznih državah, ki jih je zbral [☞ Evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence \(EEEE\)](#).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 22/09/2020